

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק א הלכה א

[דף א עמוד א] מתני': חמשה דברים חייבין בחלה. החיטים, והשעורין, והכוסמין, ושיבולת שועל, והשיפון, הרי אלו חייבין בחלה. ומצטרפין זה עם זה, ואסורים בחדש מלפני הפסח, ומלקצור מלפני העומר. ואם השרישו קודם לעומר, העומר מתירן. ואם לאו אסורין עד שיבא העומר הבא:

גמ': חמשה דברים חייבין בחלה כו' כתיב [במדבר טו יט] והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה'. יכול יהו כל הדברים חייבין בחלה *אפילו קטניות?* ת"ל מלחם, ולא כל לחם. אם מלחם ולא כל לחם. אין לי אלא חטין ושעורין בלבד *שעיקר הלחם בא מהם*. כוסמין שבולת שועל ושיפון מניין? ת"ל [במדבר טו כ] ראשית עריסותיכם. ריבה, וירבה הכל? **ת"ל מלחם: אמר רבי יוסי בשם ר"ל. תני ר' ישמעאל כן. רבי יונה רבי זעירא ור"ש בן לקיש אמרו בשם רבי ישמעאל. רבי מנא אמר, אזלית לקיסרין ושמעית רבי [דף א עמוד ב] אחווה ור' זעירא ואבא רבי יונה, דהוא אמרי ליה בשם רבי ישמעאל. נאמר לחם בפסח. ונאמר לחם בחלה. מה לחם שנאמר בפסח דבר שהוא בא לידי מצה וחמץ. אף לחם שנאמר בחלה, דבר שהוא בא לידי מצה וחמץ. ובדקו ומצאו שאין לך בא לידי מצה וחמץ, אלא חמשת המינים בלבד. ושאר כל הדברים אינן באין לידי מצה וחמץ, אלא לידי סירחון. תני, א"ר יוחנן בן נורי, קרמית חייבת בחלה. רבי יוחנן בן נורי אמר, באה היא לידי מצה וחמץ. ורבנין אמרי אינה באה לידי מצה וחמץ. ויבדקוה? על עיקר בדיקתה הן חולקין. רבי"ב אמר. בדקוה ומצאו שהיא באה לידי מצה וחמץ. ורבנין אמרי. בדקוה ולא מצאו אותה שהיא באה לידי מצה וחמץ. תמן תנינן. תפוח *תרומה* שריסקו ונתנו לתוך העיסה וחימיצה, הרי זו אסורה. תני, רבי יוסי אומר מותר. רבי אחא ורבי אבהו אמרו בשם רבי יוסי בן חנינא. מה פליגינן? במחמץ במימיו. אבל במחמץ בגופו, דברי הכל מותר. ר' יוסי כדעתיה דתנן, אין נותנים ביצה בצד המיחם שתתגלגל ולא יפקיענה בסודרים, ור' יוסי מתיר דאין תבשילו תבשיל ברור, שלא אסרה תורה אלא בישול על האש. כמו דהוא אמר תמן, דאין תבשילו תבשיל ברור. כן הוא אומר הכא, אין חימוצו חימוץ ברור. וכמה דאת אמר, אין לך בא לידי מצה וחמץ אלא חמשת המינים בלבד. ודכוותיה אם עשה עיסה משאר מינים ועירב מחמשת המינים, אין לך מגרר עם כולן להתחייב בחלה, אלא חיטים ושעורים בלבד. כי רק חיטים ושעורים יכולים לגרום לאחרים להחמיץ. רבי הילא אמר בשם ר"ש בן לקיש. אן נגרר אלא אורז, דלא שנינו אלא העושה עיסה מן החיטים ומן האורז. ואינו נגרר אלא עם החיטין בלבד: מהו שיהו חייבים על קלי של אורז ושאר קטניות משום חדש? א"ר זעירא כתיב [ויקרא כג יד] ולחם וקלי לא תאכלו. את שחייבים על לחם משום חדש, חייבין על קלי שלו משום חדש. את שאין חייבים על לחם שלו משום חדש, אין חייבים על קלי שלו משום חדש: רבי ירמיה בעי קומי רבי זעירא. עירב ארבעת רבעין קמח חיטין פחות משיעור חלה שהוא חמישה רבעים בפני עצמן וחימצן. וד' רבעין ארז בפני עצמן, ועירבן האם חייב בחלה? שהרי בשעה שגלגלן שהוא שעת חיובן לחלה, האורז לא היה ראוי לבא לידי מצה וחמץ שהרי לא היה מעורב בו חיטה ואולי מה שהחיטים גוררות זה רק בזמן שהן מחמיצות. אבל אחר שגמרו להחמיץ אולי אן בהם כח לגרור. א"ל, חייב שהרי מינו של אורז וחיטה קרוי לחם. אתיא דרבי יונה כרבי ירמיה ששאל את רבי זעירא. ודרבי יוסי כרבי זעירא. אתיא דרבי יונה כרבי ירמיה. כמה דרבי ירמיה אמר אינו חייב בחלה עד שיהא קרוי לחם מדבר שבא לידי חימוץ. כך ר' יונה אמר עד שיהא קרוי לחם מדבר שבא לידי חימוץ. דרבי יונה אמר נאמר לחם בפסח. ונאמר לחם בחלה. מה לחם שנאמר בפסח דבר שהוא בא לידי מצה וחמץ. אף לחם שנאמר בחלה, דבר שהוא בא לידי מצה וחמץ. ודרבי יוסי כר"ז. כמה דר"ז אמר כל שמינו קרוי לחם חייב בחלה *אפילו אינו בא לידי חמץ*. כן רבי יוסי אמר כל שמינו קרוי לחם. דרבי יוסי למד חיוב חלה מראשית עריסותיכם. אתיא דרבי יוסי כרבי אילא. דשניהם אמרו כל שמינו קרוי לחם. אף על גב דהוא פליג עליו. דאילו רבי אילא סבר שאין קרוי לחם אלא חיטים עם האורז. ור' יוסי סובר שגם שעורים עם אורז קרויים לחם. רבי שמואל בר נחמן שמע כולהון מן אהן קרייא [דף ב עמוד א] [ישע'י כה כה] ושם חיטה שורה ושעורה נסמן וכוסמת גבולתו לחם. ושם חיטה אלו החיטים. שורה זו שבולת שועל. ולמה נקרה שמה שורה? שהיא עשויה כשורה. שעורה אלו השעורים. נסמן זה השיפון. וכוסמת זה הכוסמין. גבולתו לחם. עד כאן גבולו של**

לחם. ולמידין מן הקבלה?. א"ר סימון מן מה דכתיב [ישעי' כח כן] ויסרו למשפט אלהיו יורנו, כמי שהוא דבר תורה. א"ר סימון. אילין נשייא דאמרין לא ניעול בנינן לכנישתא. אין חמי ליה מילף, מילף הוא מעצמו. לא עבדין טבאות. אלא ויסרו למשפט אלהיו יורנו. **אם תייסר אותו ללמוד משפט אלוקיו, אז יורנו אלוקיו. אמר ר' יודא בר פזי בשם ר' יונתן. המשנה שלנו שאומרת שהחייטים, והשעורין, והכוסמין, ושיבולת שועל, והשיפון, הם חמישה מינים שונים, דר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה היא. אבל חכמים סוברים שהשיפון מין כוסמין, שובולת שועל מין שעורין. ואן כאן אלא שלושה מינים, דתני ר' ישמעאל בנו של ר"י ב"ב אומר. יכול יהיה מביא מנחת העומר מן הכוסמין ושבולת שועל והשיפון. ודין הוא ומה אם החטים שכשרו לשאר כל המנחות שנאמר בהם קמח סולת, ואין סולת באה אלא מין החייטים, לא כשרו למנחת העומר. כוסמין ושבולת שועל והשיפון שלא כשרו לשאר כל המנחות, אינו דין שלא יכשרו למנחת העומר?. השעורים יוכיחו. שלא כשרו לשאר כל המנחות, וכשרו למנחת העומר. לא אם אמרת בשעורין, שמנחת סוטה באה מהן. תאמר בכוסמין ושבולת שועל ושיפון שאין מנחת סוטה באה מהן?. יצאו החייטים מן הכתוב. דגמר אביב אביב, נאמר כאן גבי מנחת העומר אביב דכתיב [ויקרא ב יד] אביב קלוי באש גרש כרמל תקריב את מנחת ביכורייך, ונאמר אביב במצרים [שמות ט לא] כי השעורה אביב. מה אביב האמור במצרים שעורים. אף אביב האמור במנחת העומר שעורים ולא חייטים. וכוסמין ושבולת שועל והשיפון אף שהם מין שעורים מק"ו. ברם כרבנין שלושה מינים הן דתני, השיפון מין כוסמין שובולת שועל מין שעורין. א"ר יוסי. אן מכאן ראייה שהם חמישה מינים. שאפילו אם יסבור כרבנן ששיבולת שועל מין שעורים הן, האם יעלה על דעתך דמסבר סבר רבי יהודא בן פזי שמנחת העומר באה משבולת שועל? אילו מן דאמר תאנים שחורות עלי, שמא אינו מותר בלבנות? אלא שחורות אמר, לבנות לא אמר. אף הכא. התורה ציוותה להביא את העומר אביב. ומצאנו שעורה אביב, אמר שמצאנו שהתורה קראת לשעורה אביב, שובולת שועל אביב לא אמר שלא מצאנו שהתורה קראת לשיבולת שועל או שאר מינים אביב. [דף ב עמוד ב] רבנן דקיסרין בעין. מי תנינן במשנה שלנו שיש חמישה מינים, שמכאן דיקנו שהמשנה לא כרבנן? לא אמר אלא שיש חמשה דברים. ואפשר להעמיד את המשנה אף כרבנן שיש חמישה דברים שהם משלושה מינים. שני דברים מין אחד, ושני דברים מין אחד. שובולת שועל ושעורים, שיפון וכוסמין, והחייטה. תנן, ומצטרפין כל החמישה מינים זה עם זה. תמן תנינן. איזו מין במינו להצטרף לחיוב בחלה? החייטים אין מצטרפין עם הכל, אלא עם הכוסמין. השעורין מצטרפין עם הכל, חוץ מן החייטים. ר' יוסי אמר ליה סתם. ר' יונה אמר בשם ר' יוחנן, מה שאמרה הברייתא תמן שאן עיסה מצטרפת עם השניה, אלא מין במינו, בנושכות עיסה לעיסה. ומה שאמרה המשנה כאן שהכל מצטרפים, בבלול. ותני ר' חייא כן. וכולן שבללן תבואה קמחים ובציקות מצטרפות. עירס הדביק ראשי העיסיות האם די בזה כדי לצרפן, או צריך שילבול את הכל?. א"ר יוסי וההן נשוק לאו כמעורס הוא?. ואת אמר אינו מצטרף. אף הכא אינו מצטרף. איתמר. וכולן שבללן תבואה קמחים ובציקות מצטרפות. מהו שילקו על חלתן דבר תורה? האם שני מינים מצטרפים לשיעור חלה וחייב מהתורה, או שהמין המועט בטל ברוב, וכמי שאינו, ואין כאן שיעור חיוב חלה מהתורה ואינו לוקה. אמר ר' יונה בשם שמואל, ורבי יוסי ורבי אבהו אמרו בשם רבי שמעון בן לקיש. אין לוקין על חלתן דבר תורה. א"ר יעקב בר אחא. ר"ש בן לקיש כדעתיה, דאיתפלגון. הפיגול והנותר שהיה בכל אחד מהם כזית ששחקן וערבן. רבי יוחנן אמר, לא ביטלו זה את זה. דאין איסור מבטל איסור. ור"ש בן לקיש אמר, ביטלו זה את זה. וכיוון שאי אפשר לדייק שיהיו שניהם שוים. וכיוון שלא ברור מי הרוב, הוה ליה התראת ספק ואן לוקים עליו. א"ר יוסי, ולא דמיין. מה דאמר תמן רבי יוחנן דאין מבטלים זה את זה. כשזה אסור וזה אסור. ברם הכא, שני דברים שאין בכל אחד מהם שיעור חיוב חלה כך שאן עליו שם איסור, אולי יודה רבי יוחנן שמין אחד רבה על האחר ומבטל אותו. דכבר ביטלו עד שלא נעשו איסור. אילו היה מביא דוגמא באחד שעשה חמש עיסיות מחמשה מינים שבכל אחד היה שיעור איסור משום חלה ועירבם יחד, ועל זה היה אומר רבי שמעון בן לקיש אין לוקין על חלתן דבר תורה, ורבי יוחנן היה אומר שלוקין, יאות. שיכולתה לומר שר"ל סובר כשיטתו בכזית פיגול וכזית נותר.:**

תנן, הלל הזקן היה כורך שלשתן פסח מצה ומרור כאחת. דסבר אן מצוות מבטלות זו את זו. א"ר יוחנן חלוקין על הלל הזקן. דסברי מצוות מבטלות זו את זו. דכל שני מינים רבים על השלישי ומבטלים אותו. דאף שרבי יוחנן סובר דאין איסורים מבטלים זה את זה, מודה הוא שמצוות מבטלות זה את זה. והא ר' יוחנן כורך מצה ומרור?. כאן בשעת המקדש. שכיוון ששלושתן מדאוריתא, מבטלות

זו את זו, כאן שרבי יוחנן כרך מצה ומרור, שלא בשעת המקדש. דלא אתי מרור דרבנן, ומבטל מצה שהיא מדאוריתא. ואפילו תימר כאן וכאן בשעת המקדש. כשיש שלושה דברים, שני דברים רבים על אחד ומבטלין אותו, אבל כשיש רק שנים, סבר רבי יוחנן שאפשר לצמצם שלא ירבה אחד על השני. רבי יוסי אמר בשם רבי אלעזר. כשם שאין האיסורין מבטלין זה את זה, כך אין המצות מבטלות זו [דף ג עמוד א] את זו: לפי זה. אם עשה עיסה מחמשת המינין, אין לוקים על חלתן. כי כל המינים האחרים רבים על כל אחד מהמינים ומבטלים אותו. עשה חמש עיסיות מחמשה מינין, שבכל אחד היה שיעור איסור משום חלה ועירבם יחד. לשיטת רבי יוחנן חייב, דאן איסור מבטל איסור. רבי יהושע דרומיא בעי. עשה עיסה מחמשת המינין, כשבכל מין לא היה שיעור חלה, שהדין הוא שחיבת רק מדרבנן. דאף לרבי יוחנן כל שני מינים רבים על השלישי ומבטלים אותו אן לוקים עליה דבר תורה. וחזר ועשה חמש עיסיות כל אחת ממין אחד, ואן בכל עיסה שיעור חלה, אבל ביחד אם מינו שבעיסה הגדולה יש חיוב חלה. ועירבם יחד. חיטים שבו מהו שיבטלו חיטים שבו, ושעורין שבו מהו שיבטלו שעורין שבו? האם נאמר דמצא מין את מינו ונעור, דעכשיו בכל מין יש שיעור. או שכל עיסה תבטל בעיסה הגדולה. א"ר חייא בר אדא. לא כן אמר רבי יוסי, שני דברים רבים על אחד ומבטלין אותו? אף כאן פשיטא שהכל בטל. לא צורכה דא אלא עשה חמש עיסיות מחמשה מינים שלא היה בכל אחד מהן כדי איסור חלה, ועירבן. וחזר ועשה חמש עיסיות מחמשה מינין שבכל עיסה היה שיעור חלה, ולא עירבן. ואחר שכבר התחייבו אותן עיסות בודדות חזר וערבן עם העיסה הגדולה. חיטין שכאן מהו שיבטלו חיטים שכן? ושעורים שכן מהו שיבטלו שעורים שכאן? האם כיון שאותן עיסות בודדות חייבות בחלה ואינם בטלים, גם חלקי העיסה המשותפת יהיו חייבים בחלה שכל מין יתחבר לעיסה של מינו דמצא מין את מינו ונעור. או שכל מן כבר בטל בעיסה הגדולה הפטורה ואינו חוזר ונעור. שההתר רבה על האיסור וביטלו: תנן, ואסורין בחדש מלפני הפסח. אית תניי תני, מלפני הפסח. יום הקרבת העומר שהוא יום ט"ז בניסן. ואית תניי תני, מלפני העומר. הקרבת העומר עצמו. מ"ד מלפני הפסח, מסייע לר' יוחנן. מ"ד מלפני העומר, מסייע לחזקיה. דא"ר יונה בשם חזקיה. בשעת הקרבן כשביהמ"ק היה קיים, הקרבן מתיר. שלא בשעת הקרבן אחר החורבן, היום מתיר. ר' יוסי אמר בשם חזקיה. בשעת הקרבן, הקרבן מתיר. מודה חזקיה שלא בשעת הקרבן, דהיום מתיר. ר' יוחנן אמר. בין בשעת הקרבן, בין שלא בשעת הקרבן, היום מתיר. א"ר הילא טעמא דרבי יוחנן דכתיב [ויקרא כג יד] עד עצם היום הזה. מלמד שהיום מתיר. יכול אפי' בשעת הקרבן? ת"ל [ויקרא כג יד] עד הביאכם את קרבן אלהיכם. יכול הבאה ממש? ת"ל עד עצם היום הזה. משמע שהיום מתיר. הא כיצד? טול מבנתיים זמן הבאה. שיום ט"ז מתיר אבל לא מתחילת בלילה, אלא משהאיר המזרח שהוא הזמן הראוי להקרבה. מודה ר' יוחנן באיסור שהוא אסור עד הקרבת העומר. איסורו מהו? רבי ירמיה אמר איסורו דבר תורה. רבי יונה ורבי יוסי תרוויהו אמרין, איסורו מדבריהן. א"ר יוסי. מיליהו דרבנן מסייעין לן [דף ג עמוד ב] דתנינן תמן. אין מביאין מנחות ובכורים ומנחת בהמה, קודם לעומר. ואם הביא, פסול. ואמר רבי יהושע דרומיא, רבי יונה ורבי ימי אמרו בשם רבי יוחנן. לא שנו שאם הביא פסול, אלא אם הביא בשלשה עשר, וארבעה עשר, וחמשה עשר. הא ששה עשר, עבר והביא, אפילו קדם העמר כשר. אין תימר איסורו ד"ת היא. היה צריך להיות דלא שנייא, היא שלשה עשר, היא ארבעה עשר, היא חמשה עשר, היא ששה עשר, עבר והביא פסול. אלא ודאי שהאיסור רק מדרבנן. ועוד מן הדא. דא"ר זעירא. שרב נהג איסור חדש עד יום י"ח. על ידי דרב בר דעתון דחזקיה, בנוי דרבי חייא רבה, דהוא סבר כוותהוון, שהקרבן מתיר. ולפיכך מספק דאוריתא אסור עד הערב. ומחשש שמא היה החודש מעובר ונמצא שיום י"ז הוא יום ט"ז, נהג איסור חדש עד י"ז בניסן בערב משום ספיקא דיומא. ואין תימר דלרבי יוחנן איסורו ד"ת. באותה מידה אפשר לומר שרב בר דעתיה דרבי יוחנן הוא. שגם לשיטתו זה ספקא דאוריתא. מכאן שלרבי יוחנן האיסור רק מדרבנן. והתנינן משחרב ב"ה התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור. שמא יבנה המקדש ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו משהאיר המזרח. השתא נמי נאכל. ולא יודעים שאשתקד, האיר המזרח מתיר. ועכשיו העומר מתיר. אין תימר שבזמן שבה"ק קיים איסורו ד"ת, ניחא. אין תימר שגם בזמן המקדש איסורו מדבריהן, יש תקנה אחר התקנה? א"ר יוסי בי רבי בון מפני [דף ד עמוד א] הרחוקין. שריב"ז לא תיקן תקנה חדשה אלא רק הרחיב את הקימת, שבזמן המקדש אלה שהיו רחוקים ולא שמעו אם העומר קרב, היו אסורים כל היום שמא לא קרב העומר עד הערב, והתקין ריב"ז שאחר החורבן כולם ינהגו כמו אותם רחוקים. רבי ירמיה אמר בשם רבי חייא. בין בשעת הקרבן בין שלא בשעת הקרבן היום מתיר. אמר רבי הונא. מתניתא דחזקיה פליגא

עלוי. כתיב[ויקרא כג יד] עד עצם היום הזה מלמד שהיום מתיר. יכול אפילו בשעת הקרבן ת"ל [ויקרא כג יד] עד הביאכם את קרבן אלקיכם. משמע שבזמן שבהמ"ק קיים הבאת הקרבן מתירה. והתנינן משחרב בית המקדש התקין ריב"ז שיהא יום הנפך כולו אסור? בשלמא אם הקרבן מתיר, התקין ריב"ז שלכולכם יהיה דין של רחוקים. אבל אם היום מתיר, ואפילו בזמן שבהמ"ק היה קיים, הרחוקים אכלו בהאיר המזרח, מדוע תיקן שיום הנפך כולו אסור? א"ר יונה. שאלה זו איתתבת קומי רבי ירמיה ואמר. הבעיה תיפתר אין יסבור ריב"ז כרבי יודא, דתנן, רבי יהודא אמר והלא מן התורה אסור. דכתיב עד עצם היום הזה. ולפי זה לרבי יוחנן כל היום אסור בחדש מדין תורה, ולא משום תקנה. ומה שנאמר שרבי יונן בן זכאי תיקן הכוונה דרש ותיקן. תמן חשין לצומא רבא משום ספיקא דיומא וצמין תרין יומין. אמר לון רב חסדא. למה אתם מכניסין עצמכם לספק נפשות הזה המרובה? חזקה שאין ב"ד מתעצלים מלקדש את חדש אלול בזמנו. כדי שלא יכנסו אנשיי בכל לספק ויגיעו לכלל סכנה. בר אבוי דשמואל בר רב יצחק, חש על גרמיה וצם תרין יומין. איפסק כרוכה מעיים ודמר: תנן, אם השרישו קודם לעומר העומר מתיר. רבי יונה אמר קודם להבאת העומר. רבי יוסי אמר קודם לקצירה שנעשית מבערב. אמר רבי יונה. הבאה מתרת הבאה דאף שרק אחר הבאת שתי הלחם אפשר להביא מנחות לכתחילה מתבואה חדשה. אם הביא אחר הבאת העומר בדיעבד כשר. אבל קדם הבאת העומר אם הביא מנחות מתבואה חדשה אפילו בדיעבד פסול. שכן צריך להביא מדבר המותר באכילה וקדם לעומר התבואה אסורה באכילה לישראל. קצירה מתרת לקצירה. א"ר יוסי. קצירה מתרת הבאה וקצירה. לפום כן רבי יוסי הווי בה. קצר לרבים ונטמא ונמצא שצריך קצירה שניה. האם חזר היחיד לאסורו, עד שיקצרו פעם שניה? לישנה אחרינה. רבי יונה אמר קודם לקצירה. רבי יוסי אמר [דף ד עמוד ב] קודם להבאה. א"ר יונה. מילתיה דכהנא מסייע ליה. דכהנא אמר מנין שמנחת העומר מתירה מה שהשריש קדם העומר? דכתיב[ויקרא ב יד] ואם תקריב מנחת ביכורים לה'. משמע שזו שאתה מביא ביכירה, והאחרת שאתה לא מביא לא ביכירה. מאחר ולא נתפרש השיעור של זו שלא ביכרה. הגע עצמך אפילו עשבים אפילו השרשה העומר בא ומתיר. והרי, כי תקריב שנאמר בפסוק, פירושו לשון קצירה. משמע שקציר העומר, הוא המתיר את שהשרישו קודם לקצירה. ולא הבאה וזה ראייה לרבי יונה. ועוד מן הדא דתני המנכש בשלשה עשר בניסן, ונתלש הקלח בידו. הרי זה שותלו במקום הטינא, אבל לא במקום הגריד. שבגריד לוקח יותר משלשה ימים להשרשה, ולא יספיק להשריש קדם לעומר. והרי יש כאן שלשה עשר, וארבעה עשר, וחמשה עשר. דמקצת יום י"ג ככולו. הרי לך שמה שאמר במשנה ואם השרישו קודם לעומר, הכוונה שהושרש לפני הקצירה, שקצירה מתרת. שאם הבאה הייתה מתרת, הרי גם אם ניכש ב"ד יש לו שלושה ימים עד השרשה. י"ד וט"ו ומקצת ט"ז שהרי הבאה נעשת ביום ומקצת היום ככולו. ואי אפשר לומר שאף אם הקצירה מתרת, אפילו ב"ד יהיה מותר ואותו מקצת שעבר מהלילה עד הקצירה יחשב כמקצת יום. שלא אומרים מקצת היום ככולו על הלילה אלא רק על היום. אמר רבי יוסי. מילתיה דרבי אבינא מסייע ליה. דאמר ר' אבינא. תיפתר כהדא מתניתא דתני, במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה בארבעה עשר. אבל במקום שנהגו לעשות מלאכה, אפילו ניכש ב"ד יש לו שלושה ימים. משמע שהבאה היא המתירה. שיש לו י"ד ט"ו ומקצת ט"ז. למה היה צריך ר' אבינא להעמיד את הברייתא במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה, הרי אפילו במקום שנהגו לעשות מלאכה, לא התירו אלא רק בתלוש? שמא יש מקומות שהתירו במחובר? והרי כאן מדבר במנכש שעושה במחובר, ובזה כולם מודים שלא עושה ב"ד. אשכח תני, מקום שנהגו לעשות מלאכה בתלוש, עושין אפילו במחובר: תנן, ואם לאו אסורים עד שיבא עומר הבא: רבי אלעזר שאל. מהו שיביא את העומר בשנה הבאה מהן? האם כיון שהשרישו והביאו שליש לפני ר"ה של השנה הבאה, לא יכול להביא שהם שיכים לשנת המעשר הקודמת, או כיוון שהעומר של שנה הבאה מתירו, כל מה שניתר על ידי העומר, העומר בא ממנו? אך אפשר לומר שיביא מהם? הרי חדש וישן אין תורמין ומעשרין מזה ע"ז, ואת אמר הכן? התיבון, אך רבי אליעזר יכול לסבור שאולי כל מה שניתר על ידי העומר, העומר בא ממנו. והרי שאר המינין חוץ משעורה, הרי הן תלוין בעומר שהעומר מתירן. ואין העומר בא מהן? לא אם אמרת בשאר המינין, שלא כשרו למנחת העומר. תאמר בשעורין שכשרו [דף ה עמוד א] למנחת העומר. חברייא אמרי בשם רבי אלעזר אינו יכול להביא מהם דכתיב[ויקרא כג י] והבאתם את עומר ראשית קצירכם, ולא סוף קצירך ואלו היו סוף הקציר של שנה קדמת. רבי זעירה אמר בשם רבי אלעזר, אינו יכול להביא מהם דכתיב מנחת ביכורין. ואין אלו ביכורין. מה נפק מביניהון? עבר והביא. על דעתהון דחברייא פסול. שהרי המילה ראשית נכתב פעמים לומר שמעכב. פעם בפרשת אמור והבאתם את עומר ראשית קצירכם, ופעם בפרשת ראה מהחל חרמש בקמה. על דעתיה דר"ז, כשר: לדברי חכמים שאמרו שצריך שהעומר יהיה

מאותה שנת מעשר האם יכול להביא עומר מהם? רבי יוסי בי רבי בון ורבי חייא אמרו בשם רבין בר חייה **אם הביאו שלישי לפני ר"ה לא יביא מהם**, אבל אם הביאו שלישי לאחר ר"ה, העומר בא מהן:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק א הלכה ב

מתני': האוכל מהן כזית מצה בפסח, יצא ידי חובתו. כזית חמץ, חייב בהיכרת. נתערב אחד מהן בכל המינין, הרי זה עובר בפסח. הנודר מן הפת ומן התבואה, אסור בהן דברי ר"מ. וחכמים אומרים. הנודר מן הדגן, אינו אסור אלא מהן. וחייבים בחלה ובמעשרות:

גמ': תנן, האוכל מהן כזית חמץ, חייב בהיכרת. קס"ד שמדובר בשעשה עיסה מכולם ואכל ממנה כזית. אמר רבי יעקב בר זבדי, משמע שאם עשה עיסה מכולם, לוקין על חלתן דבר תורה. כמו שהאוכל מהן כזית חמץ חייב בהיכרת. וקשה על ר"ל שאמר שעיסה המעורבת מחמשת המינים אין לוקים על חלה שלהם, מפני שמבטלים זה את זה. אמר רבי ירמיה בשם רבי חייא בר ווא. תיפתר, שאכל כזית מזה לחם חיטים או כזית מזה לחם שעורים. אמר רבי יוסי. אפילו תימר כזית מכולהו. דמה שלדעת ר"ל העיסות מבטלות זו את זו לענין חלה. זה מפני שכל עיסה משם אחר. זו עיסת חיטים וזו עיסת שעורים. אבל לענין איסור חמץ, שנייא היא, שכולהו לשם חמץ. איתמר. בשם רבי שמעון בן לקיש. ערב מהן ועשה עיסה אין לוקין על חלתן דבר תורה. א"ר יעקב בר אחא. ר"ש בן לקיש כדעתי, דאיתפלגון. הפיגול והנוטר ששחקן. רבי יוחנן אמר, לא ביטלו זה את זה. דאין איסור מבטל איסור. ור"ש בן לקיש אמר, ביטלו זה את זה. שאי אפשר לדייק שיהיו שניהם שוים. וכיוון שלא ברור מי הרוב, הוה ליה התראת ספק ואן לוקים עליו. א"ר יוסי, ולא דמיין. מה דאמר רבי יוחנן תמן דאין מבטלים זה את זה, דזה אסור וזה אסור. ברם הכא, שני דברים שאין בכל אחד מהם שיעור חיוב חלה ואן עליהם שם איסור, אולי יודה ר"י שמין אחד רבה על האחר ומבטל אותו. דכבר ביטלו עד שלא נעשו איסור. מחלפא שיטתיה דרבי יוסי? תמן הוא אומר, שני דברים רבין על אחד ומבטלין אותו. אם אן עליהם שם איסור. והכא הוא אמר הכין שכולם מצטרפים לאסור בכזית חמץ? הרי גם כאן מכל מין אן איסור, שהרי אן בו כזית. ולמה לא יתבטלו? א"ר יוסי ב"ר בון. על כרכך כדשנין מעיקרה, דכיני מתניתא, [דף ה עמוד ב] שאכל כזית מזה או כזית מזה. תנן, הנודר מן הפת ומן התבואה, אסור בהן דברי ר"מ. וחכמים אומרים. הנודר מן הדגן, אינו אסור אלא מהן. האם לרבנן הנודר מן הפת ומן התבואה אסור בכל אפילו בקטניות? שכך משמע לכאורה מהלשון. אמר רבי חייא בשם רבי יוחנן. כיני מתניתא. אף הנודר מן הדגן, אינו אסור אלא מהם. תנן, הנודר מן הפת ומן התבואה אינו אסור אלא בהם. מה אן קיימין? אם כשנודר אמר מפת שנקרא פת בתורה, מעתה אף האומר תבואה למה שנקרא תבואה בתורה, אם כך יהא אסור בכל, דכתיב [דברים כב ט] ותבואת הכרם. אי באומר פת סתם והתכוון כלשון בני אדם, אין לך קרוי פת סתם אלא חטיין ושעורין בלבד. אמר רבי יוסה קיימתיה במקום שאוכלין פת מכל המינים גם מקטניות. וקמ"ל שאעפ"כ אין לך קרוי פת סתם, אלא חמשת המינים בלבד:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק א הלכה ג

מתני': אלו חייבין בחלה ופטורין מן המעשרות. הלקט, והשכחה, והפאה, וההבקר, ומעשר ראשון שנטלה תרומתו, ומע"ש והקדש שנפדו, ומותר העומר, ותבואה שלא הביאה שלישי. רבי אלעזר אומר. תבואה שלא הביאה שלישי, פטורה מן החלה: אלו חייבים במעשרות ופטורין מן החלה. האורז, והדוחן, והפרגין, והשומשמין, והקטניות, ופחות מחמשת רבעים בתבואה. הסופגנין, והדובשנין, והאיסקריטין, וחלת המשרת, והמדומע שהם מעשה קדרה ולא מאפה תנור, פטורין מן החלה:

גמ': תנן, אלו חייבין בחלה ופטורין מן המעשרות. הלקט, והשכחה, והפאה, וההבקר וכ"ו. רבי הושעיה שאל לכהנא. מניין שהן חייבין בחלה אף שפטורין מן המעשרות, למה שלא יהיה דין חלה כדין מעשרות?. א"ל ודאי אתה מקשה בגלל מה שנאמר (במדבר טו, כ) ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה, כתרומת גרן כן תרימו אותה. משמע שדיני חלה שווים לתרומה. ואיך יתכן שהמנויים במשנה חייבים בחלה ופטורים ממעשרות? לא תימר לי תרימו וכן תרימו. שאן זו קושיה שלא לזה הקישן הכתוב. חזר ואמר לו וראיה מארבע עשרה שנה שכיבשו ושחילקו. שהיו חייבין בחלה דכתיב בבואכם אל הארץ, ומתרומה ומעשרות היו פטורין, דכתיב בהן כי תבואו וגו' והלכך לא נוהגין אלא לאחר ירושה וישיבה. מה ארבע עשרה חייבין בחלה ופטורים מן המעשרות. אף אילו חייבין בחלה ופטורין מן המעשרות. ומניין שאלה פטורים מהמעשר? אמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי. זה אחד משלשה מקריות שהן מחוורין בתורה [דברים יד כט] ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך. מה שיש לך ואין לו, את חייב ליתן לו מעשר. יצא הבקר, שידך וידו שווין בו. היא לקט, היא שכחה, היא פאה, היא הבקר: תנן, מעשר ראשון שנטלה תרומתו. ומכיון שנטלה תרומתו לאו כחולין הוא. ומה החידוש שפטור מן המעשרות?. תיפטר שהקדימו בשיבולין. דאמר רבי אבהו בשם ר"ש בן לקיש. מעשר ראשון שהקדימו בשיבולין פטור [דף ו עמוד א] ולמה הוא פטור מתרומה גדולה? א"ר יוסי דכתיב [במדבר יח כט] בהרימכם את חלבו. ולא חלבו וחלב חבירו. רבי יוסי אמר מדכתיב [במדבר יח כו] והרמותם ממנו את תרומת ה' מעשר מן המעשר. מעשר מן המעשר, ולא תרומה ומעשר מן המעשר. וכל זה דווקא בשמירח הלוי את השיבולים שקיבל כמעשר, ואח"כ הפריש תרומת מעשר. שאז נפלים שני החיובים ביחד, תרומה גדולה ותרומת מעשר. ובה חידשה תורה שחלב אחד אתה מרים ולא שנים. אבל אם הלוי הפריש תרומת מעשר בשיבולים, ורק אח"כ מירחו, לא בדא. שהרי אן כאן בשעת מרוח אלא חייב אחד, ולכן חייב להפריש תרומה גדולה. וכל זה דווקא כשהפריש ממנו עליו. אבל אם הפריש תרומת מעשר עליו ממקום אחר, לא בדא: תנן, ומע"ש והקדש שנפדו, אם נפדה הרי הוא חולין, ומה החידוש שפטור מן המעשרות?:: רבי זעירא רבי יוסי ורבי חמא בר עוקבא אמרו בשם רבי יודה, ורבי הלל בן הליס מטא בה בשם רבי יודה. בשהקדימו בשיבולים. דמאותו מקור שממנו למדנו שמעשר ראשון שהקדימו בשיבולים פטור מתרומה גדולה. נלמד שגם מעשר שני והקדש שהקדימו בשיבולין פטור מתרומה גדולה. רבי יונה בעי. האם מה שאמרה המשנה שמע"ש פטור זה רק כמ"ד שמע"ש ממון גבוה ואינו כנכס"ו דכיון שקודם מרוח היה ממון גבוה לכן פטור, ברם כמ"ד כנכס"ו הוא חייב?. א"ל אוף אנא סבר כן. משמע שלדעתם הקדימו בשיבולים אינו סיבה לפטור. והפטור של מעשר שני זה רק בגלל שהוא ממון גבוה, אם כך מעשר ראשון הואיל וכל עמא מודיי שהוא כנכס"ו, יהיה חייב. נמצא דפליגי על ר"ל שאמר מעשר שהקדימו בשבלים פטור מתרומה גדולה. מ"ד גבי מעשר ראשון שהקדימו בשיבולים חייב בתרומה גדולה, חייב אפילו על חלק תרומת מעשר שבו. אבל אם כבר הפריש תרומת מעשר, יכול להיות דפטור מתרומה גדולה על אותו חלק שהפריש כיון דהוא עצמו קרוי תרומה. דהא לקמן אמרינן דגזרת הכתוב דחלה הטבולה לת"ג חייבת בתרומה. דאל"ה ה"א כיון דהיא גופה קרויה תרומה פטורה מת"ג. ומ"ד פטור אפילו חלק החולין שבו מה שישאר אחרי שיפריש תרומת מעשר פטורין. מאן דאמר חייב עשאו כולו תרומת מעשר על מקום אחר דנמצא הכל תרומת מעשר וטבל לת"ג מדומעין שכיוון שחלק תרומת המעשר של עצמו פטורה מתרומה גדולה. אבל השאר נשאר טבול לתרומה גדולה. מה את עביד לה? כגדיש שנדמע דקי"ל דגדיש שנדמע תרומה וטבל ביחד חייב בתרומה. או כעיסה שעוד לא גלגל שנדמעה דקי"ל דעיסה שנדמעה עם תרומה פטורה מן החלה?. ר' יוחנן אמר אנא בעיתה. ר' יאשיה אמר אנא בעיתה. מה בין גדיש שנדמע לעיסה שנדמעה?. למה בגדיש שנדמע את אמר חייב ובעיסה שנדמעה את אמר פטורה?. אמר רבי תנחומא בשם רבי [דף ו עמוד ב] חונא. גדיש עד שלא נדמע כבר חל עליו חייב. שהרי אפילו בשיבולים, אם עבר והפריש ממנו תרומה, הרי זו תרומה. לכן אם נדמע לא נפטר מן התרומה. עיסה מקמח שנדמע. עד שלא נדמעה, עבר והפריש ממנה חלה, אינה חלה. דתנינן תמן. המפריש חלה קמח, אינה חלה וגזל ביד כהן. ואם כך אף כיוון שחייב תרומה גדולה חל קדם שנדמע, יהיה חייב להפריש: תנן, ומותר העומר: מתניתין דלא כר"ע. דר"ע מחייב בחלה ובמעשרות. כיון שר"ע סובר שאן מרוח ההקדש פטור, או מפני שכאשר ההקדש קנה את השעורים להוציא מהם קמח למנחת העומר, הגזבר שילם רק עבור העישרון שיהיה למנחה ולא את המותר, לכן המותר לא קדש כלל. תנן, ותבואה שלא הביאה שליש פטורה מן המעשרות וחייבת בחלה. רבי אלעזר אומר. תבואה שלא הביאה שליש, פטורה מן החלה. מה טעמא דרבנין? נאמר לחם בפסח. ונאמר לחם בחלה. מה לחם הנאמר בפסח, דבר שהוא בא לידי חמץ בא לידי מצה. אף תבואה שלא הביאה שליש כיוון שבאה לידי חמץ באה לידי מצה. אף לחם שנאמר בחלה, דבר שהוא בא לידי מצה וחמץ חייב בחלה. ואף תבואה שלא

הביאה שליש כיוון שבאה לידי חמץ חייבת בחלה. מ"ט דרבי אלעזר שפוטר מחלה? דכתיב גבי חלה [במדבר טו כ] כתרומת גורן כן תרימו אותה. מה תרומת גורן אינו חייב אלא מפירות שהביאו שליש, אף חלה אינו חייב אלא מפירות שהביאו שליש. ולית ליה לרבי אלעזר את הגזרה שווה לחם לחם? והרי כל חיוב חלה בחמשת מיני דגן נלמד מהקש זה. ואם הוא כן לומד, אך יתכן שיוצא במצה מתבואה שלא הביאה שליש ופטור וחלה? אשכח תני בשם רבי אלעזר. אינה חייבת בחלה ואין אדם יוצא בה י"ח בפסח. מהו שחייבים על לחם מתבואה שלא הביאה שליש משום חדש? א"ר יודן כתיב [ויקרא כג יד] ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו. את שחייבים על קלי שלו משום חדש, חייבים על לחם שלו משום חדש. ואת שאין חייבין על קלי שלו משום חדש, אין חייבין על לחם שלו משום חדש. וכיוון שעל קלי חייב אף אם לא הביאה התבואה שליש. לכן גם לחם שעשוי מחיטה שלא הביאה שליש חייבים משום חדש. לכ"ע תבואה שלא הביאה שליש פטורה ממעשרות. מ"ט? א"ר זעירא כתיב [דברים יד כב] עשר תעשר את כל תבואת זרעך. דבר שהוא נזרע ומצמיח. יצא פחות משליש, שאם נזרע אינו מצמיח. פשיטא בההן תבואה שהביאה פחות משליש אם יערב אותה בתבואה שהביאה שליש שאינו נגרר לענין המעשרות. ולא יהיה חייב אלא על התבואה שהביאה שליש. רבי חייא בר יוסף שאל על דעתיה דרבי אלעזר שפוטר תבואה שלא הביאה שליש מחלה. מהו שיהא נגרר לענין חלה כעיסת האורז שאם ערב אותה בחיטין חייבת בחלה? לגבי מעשרות תנן, אין תורמים מהחדש על הישן. שמואל בר אבא בעי לרבנן שאפילו קודם הבאת שליש חייבים בחלה. אי זה חדש וישן שבחלה? שתי שדות אחת הביאה שליש קדם ראש השנה, ואחת פחות משליש. לחלה, אחת. שהרי שתיהן באו לכלל חיוב חלה כאחת דלרבנן אף קודם הבאת שליש חייב בחלה. למעשרות, שתיים. אחת הביאה [דף ז עמוד א] פחות משליש קדם ראש השנה, ואחת היתה עשבים. לחלה שתיים ולמעשרות אחת. אחת הביאה שליש, ואחת עשבים. בין לחלה בין למעשרות שתיים. תנן, אלו חייבין בחלה ופטורין מן המעשרות. וכ"ו ואלו חייבים במעשרות ופטורין מן החלה. בנתיים מה שלא נמנה לא עם אלו ולא עם אלו מהו? איזו בנתיים? העושה עיסה מן הטבל שחייב גם חלה וגם מעשרות. רבי יונה אמר בשם ר"ש בן לקיש בנתיים, דינם כמו הרשימה הראשונה, שפטורים מן המעשר וחייבים בחלה. רבי יוסי אמר בשם ר"ש בן לקיש, בנתיים דינם כמו הרשימה האחרונה, שפטורים מן החלה וחייבים במעשר. תני, העושה עיסה מן הטבל. חלה חייבת בתרומה, ותרומה חייבת בחלה. מנין שהחלה חייבת בתרומה? אמר רבי יצחק בשם רבי שמואל בר מרתא שאמר בשם רב דכתיב [במדבר טו כ] ראשית עריסותכם חלה תרימו תרומה. דדרשינן חלה תרימו תרומה, מחלה תרימו תרומה. מנין שהתרומה חייבת בחלה? מן קושויה מהקושי למצא מקור אחר פתרון מהדין קרייא. שכתוב בה ראשית עריסותכם חלה תרימו. שמתרומה שנקראת ראשית תרימו חלה: הסופגנין טריקטא. הדובשנין מלי גאלה. שהם מעשה אילפס ולא נאפו בתנור. והאיסקריטין עיסה רכה, חליטין דשוק. וחלת מסרת, חליטין דמיי. שחולטים אותם במים ונעשית במחבת, ולא בתנור. רבי יוחנן אמר. טריקטא חייבת בחלה, ואומר עליו המוציא לחם מן הארץ. ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. ר"ש בן לקיש אמר. טריקטא אינה חייבת בחלה, ואין אומרין עליו המוציא לחם מן הארץ, ואין אדם יוצא בו ידי חובתו בפסח. רבי יוסי אמר תרתי מחלוקות יש כאן. ר' יוחנן אמר, טריקטא חייבת בחלה ואומר עליה המוציא לחם מן הארץ, ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. ר"ש בן לקיש אמר. טריקטא אינה חייבת בחלה, ואינו אומר עליה המוציא לחם מן הארץ, ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. רבי יוסי אמר חורי מחלוקת שניה, רבי יוחנן אמר. כל שהאור מהלך תחתיו מעשה אלפס וקדרה ללא מים. חייב בחלה, ואומר עליו המוציא לחם מן הארץ, ויוצא בו ידי חובתו בפסח. רבי שמעון בן לקיש אמר, כל שהאור מהלך תחתיו. אינו חייב בחלה, ואין אומרין עליו המוציא לחם מן הארץ, ואין אדם יוצא בו י"ח בפסח. איזהו בישול לר' יוחנן? ובלבד ע"י משקה. מתניתין פליגי על ר' יוחנן דתנן, הסופגנין והדובשנין והאיסקריטין וחלת [דף ז עמוד ב] המשרת והמדומע פטורה מן החלה. פתר לה בסופגנין שנעשו בחמה. כדתני יוצאין בסופגנין שנעשו באור, ואין יוצאין בסופגנין שנעשו בחמה. איתמר, יוצאין בסופגנין שנעשו באור. ולית הדא פליגא על ר"ש בן לקיש? פתר לה כשהיה האור מהלך מן הצד. מיליהון דרבנין פליגין. תנן התם, רבי יהושע אומר. תאנים שחורות מעלות את הלבנות. והלבנות מעלות את השחורות. עיגולי דבילה הגדולים, מעלין את הקטנים. והקטנים מעלין את הגדולים. העיגולין מעלין את המלבנים. והמלבנים מעלין את העיגולין. ור"א אוסר. אמר רבי איסי בשם ר' יוחנן. טעמא דר"א דאסר. כיוון שבמקרה שתאנים שחורות נפלו לתוך לבנות, מותר לאכול את הלבנות שאינם בספק. כיוון שיכול לאכול את הלבנות, היאך הלבנות

מעלות את השחורות? אמר רבי אלעזר. כך היה רבי אליעזר משיב את רבי יהושע. אוכל את הלבנות והלבנות מעלות את השחורות? מילתה אמרה, שלר' יהושע אפילו בידוע מה נפלה מעלות זו את זו. כהנא אמר, אם ידוע מה נפל אפילו לרבי יהושע אין מעלות. על דעתיה דכהנא מה בין רבי יהושע לרבי עקיבא? נ"מ כשידע ושכח על דעתיה דרבי יהושע, מעלה. על דעתיה דר' עקיבא, כיוון שבשעת נפילה כבר נקבע באיסור שוב אינו מעלה. אמר שמעון בר אבא בשם ר' יוחנן. מתי אמרו רבי יהושע ור' עקיבא שהשחורות מצטרפות עם הלבנות להעלות את השחורה? והוא שנפלה שחורה אחת לתוך שתיים שחורות, שמדאורייתא בטלה ברוב. ר' זעירא בעא קומי רבי מנא. לא מסתברא בתוך שלש, כדי שגם אם התאנה של התרומה תהיה גדולה יותר עדין יהיה רוב חולין? א"ל, אוף אנא סבר כן. מילתהון דרבנן פליגא וסברי שאפילו כשאין ביטול ברוב, הלבנות מצטרפות לשחורות לבטל את תאנת התרומה השחורה. כיוון שתרומה בזמן הזה מדרבנן. תנן, מדומע פטור מן החלה. כהנא שאל לשמואל. לא מסתברא דהדין מדומע דתנינן הכא שפטור מחלה, מדובר במדומע שרובה תרומה. שאז מיעוט החולין בטל ברוב והכל נידון כתרומה ולכן פטור מחלה? א"ל אף אנא סבר כן. אלא כד תיסוק לארעא דישראל, את שאיל לה. כד סלק, שמע הדא דאמר רבי יוסי בשם רבי יוחנן, ואפילו סאה תרומה שנפלה לתוך תשעים ותשע חולין, פטורה מן החלה. כיוון שאותה סאה תרומה, לא בטלה מדרבנן עד שיהיו מאה כנגדה. אמר רבי אבהו. כך משיב ר' שמעון בן לקיש לרבי יוחנן. ואותה סאה של תרומה, היא פוטרת את הכל מחלה? אמר ליה. וכי עיגול בעיגולין דתנן שמעלה אחד והשאר חולין. וכי דבר ברי הוא, שהתרומה שנפלה היא שעלתה בידו? ואת אמר אפילו עיגולי דבילה הקטנים מעלין את הגדולים. אלא קל הוא שהקלו בתרומה בזמן הזה שהיא מדרבנן. ואף הכא קל הוא שהקלו בחלה שבזמן הזה היא מדרבנן. ויתביניה שנייא עיגול בעיגולין שכבר בטלו דמדאורייתא חד בתרי בטל וכיוון שכל האיסור מדרבנן רבנן יכולים להקל? אבל כאן הרי צ"ט סאים חייבים בחלה מדאורייתא. ובגלל סאה אחת תרומה אתה רוצה להקל ולפטור אותם מחלה? אלא חייבים לאמר שרבי יוחנן סובר שלדעת רבי יהושע, אפילו בשלא בטלו מדאורייתא היינו שאן רוב, כגון שתאנה שחורה נפלה לתוך תאנים לבנות שאפילו אם היתה רק תאנה שחורה אחת מצטרפות הלבנות להתיר כיוון שתרומה בזה"ז מדרבנן הקלו. בר פדיה אמר, טוחן ומתיר. ואף על גב דבר פדיה אמר אין בלילה אלא ליינן ושמן בלבד מודה הוא הכא שהן נבללות, שדי שלא יהיו נכרות לעצמן: רבי יונה ורבי יוסי תרווהון אמרי בשם ר' זעירא. אפילו חיטין בחיטין טוחנן ומתיר. תנן, ופחות מחמשת רבעים בתבואה. א"ר אבונא. הדא אמרה, כשהיו פחות מחמשת רבעים. אבל אם היו חמשת רבעים מצומצמין, לא בדא. ולא כר' יוסי שאמר עד שיהיו חמשת רבעים ועוד. אמר ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' אבונא. לא על הדא אתאמרת. אלא על הדא. דאמר ר' יוחנן, מדומע פטור מן החלה. ספק מדומע שדינו כחולין, והנאכל משום דימוע כגון שיש מאה כנגד התרומה שדינו חולין, חייב בחלה. עליה אמר ר' יוסי בי ר' בון בשם רבי אבונא. הדא דאיתמר, כשהיו יותר מחמשת רבעים שיש שיעור חלה בחולין. אבל אם היו חמשת רבעים מצומצמין, פטורה מן החלה: דשמא מעורב בה תרומה הפטורה מהחלה ואן כאן שיעור, ולכן העיסה פטור מחלה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק א הלכה ד

מתני': עיסה שתחילתה סופגנים וסופה סופגנים, פטורה מן החלה. תחילתה עיסה וסופה סופגנים, תחילתה סופגנים וסופה עיסה, חייבת בחלה. וכן הקנבוקאות עיסה שדעתו אחר אפיה לפוררה לקמח חייבות. המעיסה שנותן מים חמים לתוך הקמח. ב"ש פוטריין, וב"ה מחייבין. החליטה שנותן מים חמים לתוך הקמח. ב"ש מחייבין, וב"ה פוטריין. חלות תודה ורקיקי נזיר. עשאן לעצמו פטור. למכור בשוק חייב:

[דף ח עמוד א] גמ': חדא איתא שאלת לרבי מנא. בגין דאנא בעיית למיעבד אצוותי עיסתי אטרי ולבילה במים. מהו דינסבנה ותהא פטורה מן החלה. אמר לה למה לא. אתא שאיל לאבוי. אמר ליה אסור. כיון שתחילתה עבה כעיסת לחם, שמא תימלך לעשותה עיסה ותאפה אותה בתנור. תנן, וכן

הקנובקות עיסה שנאפת ואח"כ מפוררים ומבשלים אותן, חייבות. פשיטא שתהיה חייבת הרי זה לחם? אמר ריב"ל. שלא תאמר הואיל והוא עתיד להחזירה לסולתה, תהא פטורה מן החלה. אמר ר' אבא בר זבדא. עיסת מברין לסעודת הבראה שגם אותה היו רגילים לפורר חייבת בחלה. שלא תאמר הואיל והוא עתיד להחזירה לסולתה תהא פטורה מן החלה. רב אמר, עיסת כותח חייבת בחלה. מ"ט הרי אופים אותה בחמה? אמר ר' בון. שמא תימלך לעשותה חררה לבנה. אמר ר' מנא. צריכין אנו מכרזין באילין דעבדין עביצין עיסה לסופגנין דדיהון עבדון לון פחות מכשיעור. דאינון סברן שהיא פטורה, והיא חייבת מדרבנן. גזרה שמא תימלך ותאפנה בתנור: תנן, המעיסה. ב"ש פוטריין, וב"ה מחייבין. החליטה. ב"ש מחייבין, וב"ה פוטריין. ומדובר שאחר כך אפה. תני, רבי ישמעאל בי ר' יוסי אמר משום אביו. אי זו היא המעיסה? הנותן חמין לתוך קמח. אי זו היא חליטה? קמח לתוך חמין. איתה חמי. המעיסה שנחלטה כל צורכה קדם אפיה, ב"ש מחייבין. חליטה, דלא נחלטה כל צורכה קדם אפיה, ב"ש פוטריין? ר' יוסי ור' יסא אמרו בשם חזקיה שאמר בשם רבי חייה שאמר בשם רבי הושעיא. שני תלמידים שנו אותה. אמר ר' אימי בשם ר' יוחנן. על הדבר הזה הלכתי אצל ר' הושעיא רובא לקיסרין. ואמר לי, שני תלמידים שנו אותה. וחכ"א. לא כדברי זה ולא כדברי זה. אלא הנאפה בתנור חייב. באילפס ובקדירה פטור. אי זה חלוט ברור שהכל מודים שאפילו אפה אחריו פטור? א"ר זעירא, כל שהאור מהלך תחתיו. אמר רבי יוסי. אפילו האור מהלך תחתיו. מכיון שהוא עתיד לעשותו בצק ולאפותו בתנור, חייב בחלה. קמח קלי שעשאו בצק, חייב בחלה. אמר רבי יוסי בשם רבי יוחנן. והוא שאפיון. תנן, חלות תודה ורקיני נזיר. עשאן לעצמו פטור דכתיב [במדבר טו כ] ראשית עריסותיכם. ולא של הקדש. למכור בשוק חייב. דלא בדעתו הדבר תלוי. בדעת הלקוחות הדבר תלוי. שמא לא ימצא הלקוחות ויקחם לעצמו ונטבלו מיד:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק א הלכה ה

[דף ח עמוד ב] מתני': נחתום שעשה שאור לחלק, חייב בחלה. ונשים שנתנו לנחתום לעשות להם שאור. אם אין בשל אחת מהן כשיעור, פטורה מן החלה: עיסת הכלבים. בזמן שהרועים אוכלין ממנה. חייבת בחלה, ומערבין בה, ומשתתפין בה, ומברכין עליה, ומזמנין עליה, ונעשית בי"ט, ויוצא בה אדם י"ח בפסח. ואם אין הרועים אוכלין ממנה. אינה חייבת בחלה, ואין מערבין בה, ואין משתתפין בה, ואין מברכין עליה, ואין מזמנין עליה, ואינה נעשית בי"ט, ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. בין כך ובין כך, מטמא טומאת אוכלין:

גמ': הממרח כריו של חבירו שלא מדעתו. רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. רבי יוחנן אמר, נטבל. ורבי שמעון בן לקיש אמר, לא נטבל. מתיב רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן. והא תנינן, וכן נשים שנתנו לנחתום לעשות להן שאור. אם אין בשל אחת מהן כשיעור, פטורה מן החלה. והרי בשל כולהון יש כשיעור. ולמה פטור? האם לא בגלל שצרף את הכל שלא מדעתם? ואף כאן הממרח כריו של חבירו צריך להיות פטור. אמר ליה הסיבה שהאופה פטור מחלה אם צרף את העיסות זה לא מפני שלא עשה מדעתו, אלא שכן כוונתו אחרי הלישה לחלק את העיסה בניהם. והעושה עיסה על מנת לחלקה לעיסות שאן בכל אחת כדי חלה, פטורה מן החלה. והתנינן, נחתום שעשה עיסה לחלקה חייב בחלה? אמר ליה, לא תתיביני נחתום. נחתום לא בדעתו הדבר תלוי. בדעת הלקוחות הדבר תלוי. שמא ימצא לקוחות שירצו עיסה שיש בה כדי חיוב חלה ויטבול מיד. אמר ליה. והא תני חורי הנמלים שלנו בצד הערימה החייבת, הרי אלו חייבין. הא בצד ערימה פטורה, פטורין. למה לא יהיה מה שבחורים חייב שהרי שנגמרה מלאכתם בחורי הנמלים? אלא כנראה בגלל שהם לא הבעלים ומרוח שלהם אינו מחייב. אמר רבי יונה אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן מה שבחורי נמלים פטור זה משום יאוש בעלים. שמואל בר אבא אמר. מה שאמרנו שמה שבחורי הנמלים בצד ערמה פטורה פטורים, והן שגיררו ראשי שיבלין ולא הוציאו את הגרעינים ואן כאן מרוח. מתיב רבי יוחנן לרבי שמעון בן לקיש. והתנינן, הקדישן עד שלא נגמרו, וגמרן הגיזבר. ואחר כך פדיין,

פטורים. הרי הגיזבר כאחר הוא, ואת אמרת מה שעשה עשוי? **אמר ליה. תפתר** כמאן דאמר גיזבר כבעלין. ודלא כרבי יוסי. דרבי יוסי אמר, גיזבר הוא כאחר. **תנן התם. וכן נשים שנתנו לנחתום לעשות להן שאור. אם אין בשל אחת מהן כשיעור, פטורה מן החלה.** רבי חנניה חברון דרבנין בעי. ואפילו יש בכולהון כשיעור, יעשה כדבר שלא נגמרה מלאכתו. שהרי את השאור שיקבלו מהאופה הם מצרפות לעיסה שלהן ולשות הכל כאחד. **אם כך לא נגמרה מלאכתו ויהא פטור? דא"ר יוסי** בשם רבי זעירא בשם רבי אלעזר. אף מה שבלגין לא נטבל. מפני שהוא עתיד להחזירו בדבר שלא נגמרה מלאכתו? **תנן, עיסת הכלבים. בזמן שהרועים אוכלין ממנה. חייבת בחלה, ומערבין בה, ומשתתפין בה, ומברכין עליה, ומזמנין עליה, ונעשית בי"ט, ויוצא בה אדם י"ח בפסח. ואם אין הרועים אוכלין ממנה. אינה חייבת בחלה, ואין מערבין בה, ואין משתתפין בה, ואין מברכין עליה, ואין מזמנין עליה, ואינה נעשית בי"ט, ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח.** איזהו עיסת כלבים? ר' שמעון בן לקיש אמר, כל שעירב בה מורסן. מתניתא אמרה כן, **דתנן, בזמן שהרועין אוכלין ממנה משמע שיש פעמים שאין הרועים אוכלים ממנה, וזה אם ערב בה הרבה מורסן.** רבי יוחנן אמר, כל שעשה כלימודין היינו בלי צורה כמו קרשים. ותני כן. עשאן כעכין, חייבת. עשאה לימודין, פטורה. **אמר רבי אבא בשם שמואל, ורבי אמי אמר בשם רבי חייה [דף ט עמוד א] רובא. אפילו עשאה גלוסקין.** והא תנינן אם אין הרועין אוכלין ממנה, וזו הרי ראויה לאכילה? תיפתר שעשאה משעה ראשונה שלא יאכלו הרועים ממנה. שאף שהיא ראויה לאכילה, כיוון שהתכוון שלא לאכילה, פטור: **תנן, אם הרועים אוכלים ממנה נעשית ביום טוב. ולכאורה מדוע מותר לאפות לכלבים אם גם הרועים אוכלים ממנה, הרי מוסיף טירחא באותו חלק של הכלבים? והא תני, אין עושין מי"ט למוצאי י"ט. באמת אמרו. ממלאה אשה קדירה בשר, אף על פי שאינו אוכל ממנה אלא חתיכה אחת. קומקום חמין, אף על פי שאינו שותה ממנו אלא כוס אחד. אבל לאופות, אינה אופה אלא צורכה? מתניתין דר' שמעון בן אלעזר. דתני ר' שמעון בן אלעזר אומר. ממלאה היא אשה את התנור פת, מפני שהפת יפה בשעה שהתנור מלא: תני מצה גזולה אסור לברך עליה. מ"ט? א"ר הושעיא. על שם [תהילים י ג] ובוצע ברך ניאץ ה'. א"ר יונה. הדא דתימא, ברכה שבתחילה כי קדם שאכלה גזולה היא. אבל בסוף אחר שאכלה כבר קנאה ויכול לברך ברכת המזון, שהלא דמים הוא חייב לו. רבי יונה אמר גם בסוף לא יברך דאין מצוה הבאה בעבירה מצוה. רבי יוסי אמר אין מצוה הבאה בעבירה מצוה. א"ר הילא [ויקרא כז לד] אלה המצות. אם עשיתן כמצותן, הן מצות. ואם לאו, היינו **אם באות בעבירה, אינן מצות:****

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק א הלכה ו

מתני': החלה והתרומה. חייבין עליה מיתה, וחומש, ואסורה לזרים, והן ניכסי כהן, ועולין באחד ומאה, וטעונין רחיצת ידים, והערב שמש, ואינן ניטלין מן הטהור על הטמא, אלא מן המוקף, ומן הדבר הגמור. האומר כל גורני [דף ט עמוד ב] תרומה, וכל עיסתי חלה, לא אמר כלום, עד שישיר מקצת:

גמ': **תנן, החלה והתרומה. חייבין עליה מיתה. ולמה דווקא כאן הדגישו חז"ל שחייב מיתה?** רבי יודה בר פזי ורבי חנין אמרו בשם רבי שמואל בר רב יצחק. **שלא תחשוב שחלה מלשון חולין הוא, שהרי כבר הפריש תרומות ומעשרות ויבואו לגלגל לזלזל בהן.** לפום כן צריך מימר החלה והתרומה חייבים עליהן מיתה וחומש. עשר מצות אדם עושה עד שלא יאכל פרוסה. משום לא תחרוש בשור וחמור. בל תזרע כלאים. בל תחסום שור בדישו. לקט. שכחה. ופיאה לעניים. תרומה לכהן. ומעשר ראשון ללוי. ומעשר שני לעלות ירושלים. וחלה לכהן. רבי יצחק, עשה סימן בידו. דכד אתי מיסב ובא לחם לידו. הוא פשט עשר אצבעתיה ואמר הרי קיימתי עשר מצות: כשמפריש חלה, צריך שיומר שמפריש חלה על הכל. תרומה על הכל. כתיב תרומה לה'. זה שם המיוחד מכאן שצריך לברך בשם ומלכות על הפרשת תרומה. **תנן, האומר כל גורני תרומה, וכל עיסתי חלה, לא אמר כלום, עד שישיר מקצת. מניין שלא עשה כלום עד שישיר מקצת? ת"ל מראשית עריסותכם, מראשית ולא כל ראשית:**

הדרן עלך פרק חמשה דברים
תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק ב הלכה א

[דף י עמוד א] מתני': פירות חוצה לארץ שנכנסו לארץ, חייבין בחלה. יצאו מיכן לשם. רבי אליעזר מחייב, ור"ע פוטר. עפר ח"ל שבא בספינה לארץ, חייב במעשרות ובשביעית. אמר רבי יהודה. אימתי? בזמן שהספינה גוששת. עיסה שנילושה במי פירות. חייבת בחלה, ונאכלת בידיים מסואבות. האשה יושבת וקוצה חלתה ערומה, מפני שהיא יכולה לכסות את עצמה. אבל לא האיש:

גמ': תנן, פירות חוצה לארץ שנכנסו לארץ, חייבין בחלה. מ"ט? דכתיב [במדבר טו יח] בבאכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה. שמה אתם חייבין, ואפילו על פירות שגדלו בחו"ל. ואין אתם חייבין בחוץ לארץ אפילו על פירות הארץ. תני, זו דברי רבי מאיר. אבל לדברי רבי יהודה. פירות ח"ל שנכנסו לארץ. ר"א פוטר, ור"ע מחייב. מה טעמו דר"א? דכתיב [במדבר טו יט] באכלכם מלחם הארץ. ולא לחם ח"ל. לכן פירות הארץ בן בארץ בן בחו"ל חייבים. פירות חו"ל בן בחו"ל בן בארץ פטורים. מ"ט דר"ע? כתיב, אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה. שמה אתם חייבין. בין בפירות הארץ, בין בפירות חוץ לארץ. בחו"ל אתם פטורים בן על פירות חו"ל בן על פירות הארץ. מה מקיים ר"א טעמא דר"ע? אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה. שמה אתם חייבים בפירות הארץ. ולא חייבים בחו"ל, בפירות חו"ל. חברייא ור' אבא אמרי בשם ר' אלעזר, ור' הילא אמר בשם ר' שמעון בן לקיש. כך משיב ר"ע את ר' אליעזר. אין את מודי לי, שבשעה שנכנסו ישראל לארץ ומצאו קמחין וסלתות, שהן חייבין בחלה? ולא גידולי פטור הן? והוא מקבל מיניה. א"ר יוסי. תמיהני איך ר"ע מוטיב את ר' אליעזר והוא מקבל מיניה. דתמן, עד שלא נכנסו לה למפריעה ירשו. דא"ר הונא בשם [דף י עמוד ב] רבי שמואל בר נחמן. לזרעך אתן אין כתיב כאן. אלא [בראשית טו יח] לזרעך נתתי. שכבר נתתי. שכשבי ישראל כבשו את הארץ, ירשו אותה למפרע מימי אברהם, לכן מה שמצאו וגדל בארץ כנען, כאילו גדל בא"י. מה מקיים ר"ע טעמא דר' אליעזר? שהסביר את הפסוק לחם הארץ, לחם שנעשה בארץ דמשמע מפירות הארץ? ר"ע יעמיד בספינה שנכנסה לארץ. דאף שבד"כ גילגול הוא המחייב בחלה התורה חידש שאף אם נתגלגלה בחו"ל, אם קירמו פניה בתנור כשהספינה בתוך תחום הארץ, שהוא מן החוט ולפנים, חייבת. מן החוט ולחוץ פטורה. על דעתיה דר"ע. היא ספינה, היא עיסת הגוי שמכר לישראל, היא פירות חו"ל שנכנסו לארץ, הכל הולך אחר קרימה בתנור. אף על פי שחכמים חולקים על ר' עקיבא בענין ספינה ונכרי, מודין חכמים לר"ע בהכנסתן לארץ, שהכל הולך אחר קרימה בתנור. דכתיב, בבואכם, משמע אפילו אם העיסה כבר עשויה. מן מה דר"ע מתיב לר' אליעזר והוא מקבל מיניה: ר' יונה בעא קומי ר' ירמיה. בשעה שנכנסו ישראל לארץ ומצאו קמה לחה. מהו שתהא אסורה משום חדש עד שיביאו העומר? א"ל למה לא. עד כדון לחה. אפילו יבישה? א"ל אפילו יבישה אפי' קצורה. מעתה אפילו חיטין בעלייה משנה שעברה שהרי לא הביאו עומר במדבר ולא היה מי שיתיר. אם כך אני אומר, לא יאכלו ישראל מצה בלילי הפסח? שהרי בעשרה בניסן נכנסו לארץ, נמצא שכל החיטים אסורים באיסור חדש. א"ר יונה. מן דנפקות, תהיתי דלא אמרתי ליה, שנייא היא שמצות עשה של אכילת מצה דוחה למצות לא תעשה של איסור חדש. על דעתיה דרבי יונה. דהוא אמר, מצות עשה דוחה לא תעשה, אף על פי שאינה כתובה בצידה, ניחא. על דעתיה דרבי יוסי, דהוא אמר, אין מצות עשה דוחה למצות לא תעשה, אלא אם כן היתה כתובה בצידה, כמו לא תעשה של כלאים, שמ"ע של ציצית דוחה אותה, כיון שסמוכה לה. קשה אך אכלו מצות בשנה הראשונה? לעולם היו אוכלים מחיטים של אשתקד ממה שהיו תגרי גוים מוכרין להם מחו"ל, או כרבי ישמעאל. דרבי ישמעאל אמר כל ביאות שנאמרו בתורה, לאחר ארבע עשרה שנה נאמרו. שבע שכיבשו ושבע [דף יא עמוד א] שחילקו. ולכן באיסור חדש לא התחייבו אלא לאחר י"ד שנה, שגם בחדש נאמר כי תבוא. התיב רבי בון בר כהנא והכתיב [יהושע ה יא] ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח. לא בששה עשר? והרי נכנסו בעשירי ולמה חיכו עד אז. האם לא כדי שיתיר העומר? וחזרת הקושיא לשיטת ר' יוסי שאין מצה דוחה איסור חדש כי אינם סמוכים וא"כ איך קיימו

מצות אכילת מצה בלילה הראשון? התיב ר' אלעזר בי רבי יוסי קומי ר' יוסי. מנין לך שמחרת הפסח זה ששה עשר? והכתיב [במדבר לג ג] ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים. לא בחמשה עשר יצאו? מיכן שמחרת הפסח פירושו ממחרת שחיטת הפסח, וא"כ התחילו לאכול מעבור הארץ בט"ו, וקדם הבאת העומר. תנן, פירות חוצה לארץ שנכנסו לארץ, חייבין בחלה. יצאו מיכן לשם. רבי אליעזר מחייב ור"ע פוטר. אמרי, מאתרי דר' אליעזר פוטר פירות חו"ל בא"י, הוא מחייב פירות א"י בחו"ל. ומאתרי דר' עקיבה. פוטר פירות חו"ל בא"י, הוא מחייב פירות א"י בחו"ל. ר' אליעזר מן אתריה מ"ט דר' אליעזר? דכתיב [במדבר טו יט] לחם הארץ בכל מקום שהוא. ר' עקיבה מן אתריה מ"ט דר' עקיבה? דכתיב [במדבר טו יח] אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה. שמה אתם חייבין בין בפירות הארץ בין בפירות חו"ל ואין אתם חייבין בחוץ לארץ בין בפירות א"י בין בפירות חו"ל. איתמר, כך משיב ר"ע את ר' אליעזר. אין את מודי לי, שבשעה שנכנסו ישראל לארץ ומצאו קמחין וסלתות, שהן חייבין בחלה?. ולאו גידולי פטור הן? והוא מקבל מיניה. רבנין דקיסרין אמרי בשם רבי חנינה [דף יא עמוד ב] לא כולם מסכימים שמיד כשניכנסו לארץ התחילו בחלה אלא במחלוקת הדבר שנוי דכתיב [דברים יא כד] כל מקום אשר תדרך כף רגלכם בו לכם יהיה. כלל, ואפילו חו"ל במשמע. מהמדבר הגדול והלבנון וכו' יהיה גבולכם, פרט. אין בכלל אלא מה שבפרט דברי רבי יודה. מתיבין לרבי יודה. אם בספרי גבולות ארץ ישראל הכתוב מדבר, הרי כבר נאמר [יהושע א ד] מהמדבר והלבנון הזה, ועד הנהר הגדול נהר פרת, כל ארץ החתים ועד הים הגדול מבוא השמש יהיה גבולכם. אלא אם אינו ענין לספרי ארץ ישראל, תניהו ענין לספרי חו"ל. שגם מה שתיכבשו מחו"ל יהיה קדוש בקדושת הארץ. מעתה, מה שהיה דוד הולך ומכבש בארם נהרים ובארם צובה יהו חייבין בחלה. והא קי"ל שחיוב תרו"מ בסוריא מדרבנן?. שנייא היא. שהיה דוד מניח ספרי ארץ ישראל, ומכבש ספרי חו"ל. חבריא הוו בעו מימר. מאן דאמר תמן חייב בחו"ל, משום שדורש את הפסוק כל מקום אשר תדרוך כף רגליכם כפשוטו, אוף הכא חייבים מיד עם כניסתם לארץ. דכשדרכה כף רגלם בארץ, מיד התקדשה, אף שעדיין לא כבשו את כל הארץ. מאן דאמר תמן פטור, אוף הכא פטור עד אחרי ארבע עשרה שכבשו ושחילקו. אן הכרח לומר כך דאפשר שאפילו רבי יהודה דאמר תמן פטור בחו"ל, הכא יכול לסבור שכיון שנכנסו ישראל נתחייבו. משום דכתיב, בבואכם. ללמדך שמיד עם כניסתם התחייבו בחלה. על ירבעם בן יואש מלך ישראל כתיב [מלכים ב יד כה] הוא השיב את גבול ישראל מלבוא חמת עד ים הערבה, כדבר ה' אלהי ישראל, אשר דבר ביד עבדו יונה בן אמתי הנביא אשר מגת החפר. רבי חנניה ורבי מנא. חד אמר. כל מה שכיבש יהושע, ונלקח מהם ע"י ארם, חזר כיבש זה. וחרנה אמר. יותר ממה שכיבש יהושע, כיבש זה. שיהושע לא הספיק לכבוש את כל מה שהקב"ה הבטיח לישראל, והוא השלים את הכיבוש. לכן נאמר, והוא השיב להם לישראל כל גבולם. [דף יב עמוד א] תנא דרבי סידור, מסייע לרבי מנא שאמר שירבעם הוסיף וכיבש יותר ממה שכבש יהושע. דתנא דרבי סידור, ימים קלים מועטים עשו ישראל באותה הארץ. עד שמלך אשור הגלה את ישראל. ואם ירבעם רק החזיר מה שיהושע כבש, מדוע אומר שישבו שם ימים מועטים, הרי ישבו שם מזמן כיבוש יהושע? תנן, עפר ח"ל שבא בספינה לארץ, חייב במעשרות ובשביעית. עפר חוץ לארץ שבא בספינה לסוריא, נעשה כסוריא ונתחייב במעשרות ושביעית מדבריהם. יצא משם לכאן נתחייב במעשרות ושביעית דבר תורה. תנן, אמר רבי יודה. אימתי? בזמן שהספינה גוששת. א"ר חגי. רבי יודה שאמר שאם הספינה גוששת, אף על פי שהמים מפסיקים בין הספינה לאדמה, אין במים ממש. ונחשב כאילו הספינה מחוברת לאדמה. כדעתיה. דרבי יודה פוטר במים לפי שאין בהן ממש. דתנן, כל הכלים כרגלי הבעלים. האישה ששאלה מחברתה תבלין ומים ומלח לעיסתה, הרי אלו כרגלי שתיהן. ורבי יהודה פוטר במים לפי שאין במים ממש. א"ר אבין לא מסתברא שרבי יהודה סובר שאין במים ממש ולכן המים בטלים בעיסה, שאם כן, מחלפא שיטתיה דרבי יהודה. שכן אם רבי יהודה סובר שמים אין בהם ממש. מדוע אמר ר"י אימתי? בזמן שהספינה גוששת?. הרי אפילו אם לא היתה הספינה גוששת, כיון שאין המים נחשבים להפסיק, הרי זה כמו שהספינה גוששת. אלא באמת המים חשובים להפסיק. ולכן דווקא בספינה גוששת. והתם שלדעת ר"י המים אינם אוסרים זה כיון שהמים נבלעים בעיסה ואינם ניכרים לעצמם, לכן אינם חשובים לאסור בעיסה. לרבי יהודה אם לא היתה ספינה גוששת, מעשרותיה מהלכה. תורמין ממנה על עציץ שאינו נקוב, ומעציץ שאינו נקוב עליה. כהדא דתני. עציץ שאינו נקוב, מעשרותיו מהלכה, ותורמתו אינה מדמעת, ואין חייבין עליו חומש.

אמר רבי הילא בשם ר' אלעזר. הדין בסוריה ששדות ישראל חייבים במעשר ושדות עכו"ם פטורים. הקונה עציץ נקוב בסוריא. אף על פי שלא קנה עפר שתחתיו, וקרקע שעל גביו אם היה במערה. קנה לחייבו למעשרות ולשביעית, ואפילו נתון על גבי שתי יתידות. ואף רבי יודה מודי בה. מה בינו לבין הספינה? ספינה עולה ויורדת, ולכן אם לא הייתה גוששת, פטור. וזה במקומו הוא: תנן, עיסה שנלושה במי פירות. חייבת בחלה, שמי פירות חיבור הוא לחלה, ונאכלת בידיים מסואבות אם לא הוכשרו החיטים קדם לכן. רבי יוסי בי רבי חנינה אמר, דרבי אלעזר בן יהודה איש בירתותא היא. דתנין תמן. רבי אלעזר בן יהודה איש בירתותא אומר משם רבי יהושע, טבול יום שנגע בעיסה שנלושה במי פירות והוכשרה לפני כן במים פסל את כולה אף שנגע רק במקצתה, כיון שמי פירות מחברים את כל חלקי העיסה להיות אחת. ורבי עקיבה אומר משמו, לא פסל אלא מקום מגעו. רבי שמעון בן לקיש אמר מה פליגין? כשהוכשרה במים או באחד מז' משקים, ואחר כך נלושה במי פירות. שמי פירות מחברים לטמאה. אבל אם נלושה ואח"כ הוכשרה ע"י אחד מז' משקים, אין מי פירות מחברים לטמאה. אמר רבי חיייה בשם רבי יוחנן דברי הכל היא. אף על גב דרבי עקיבה אמר תמן אין מי פירות מחברים לטמאה, מודי הוא הכא שמי פירות מחברים לחלה. רבי אבא [דף יב עמוד ב] ורבי חיייה אמרו בשם רבי יהושע בן לוי. אין לך מחבר אלא שבעת המשקין בלבד. רבי יוסי בעי. מה איתאמרת, לחלה או לטמאה? אין תימר לחלה, כ"ש לטמאה. אין תימר לטמאה, הא לחלה לא. רבי יונה פשיטא ליה דלחלה איתמר וכל שכן לטמאה. רבי יונה כדעתיה שאין מי פירות חיבור לחלה. דרבי יונה ורבי יהושע בן לוי, תנו דרבי שמעון בן יוחי. דתני רבי שמעון בן יוחי. רבי טרפון אומר. נאמר כאן לגבי חיוב חלה, חלה. ונאמר להלן בלחמי תודה [ויקרא ח כו] חלת לחם שמן. מה חלה שנאמר להלן עשויה בשמן. אף חלה שנאמר כאן עשויה בשמן. או אחד מהקבוצה ששמן שייך אליה. ושמן משבעה משקים הוא. אמר רבי יוסי בשם רבי שבת, ורבי חייא אמר בשם רבי שמעון בן לקיש. כמה ילך אחר מי שיודע לגבל לו חלתו בטהרה, ולנטילת ידיים? מהלך ארבעת מילין. אמר ר' אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה. הדא דתימר, לפניו. אבל לאחריו, אין מטריחין עליו. שומרי גנות ופרדיסין שהם קבועים במקומם. מה את עבד לון, כלפניהן כלאחריהן? נישמעניה מן הדא דתנן, האשה שהיא טבולת יום לשה את העיסה וקוצה חלתה ואחר כך קורה לה שם. והדא אשה, לא בתוך ביתה יושבת? ואת אמר אין מטריחין עליה לחפש אשה טהורה שתקוץ לה חלתה. אף הכא אין מטריחין עליו. תני, המים שלפני המזון רשות, ושל אחר המזון חובה, אלא שבראשונים נוטל ומפסיק. ובשניים, נוטל ואינו מפסיק. מהו מפסיק? ר' יעקב בר אחא אמר, נוטל ושונה. שבנטילה הראשונה טיהר את הידים אבל המים טמאים. לכן יטול פעם נוספת לטהר את המים. ר' יעקב בר רב יצחק בעי. נוטל ושונה, ואת אמרת רשות? אית דבעי מימר. ארבעת מילין, ואת אמרת רשות. אמר רבי יעקב בר אידי על הראשונים נאכל בשר חזיר. שהיה חנווני ישראל מוכר בשר כשר ליהודי ובשר נבילה לנכרי. כשראה שנכנס אדם ונטל ידיו, נתן לו בשר כשר, וכשראה שאינו נוטל ידיו נתן לו נבילה. ופעם אחת נכנס אדם ולא נטל ידיו, ונתן לו בשר נבילה. ועל השניים יצאת אשה מביתה. דמעשה באדם ששמו היה כידור, ור' יהודה ור' יוסי הפקידו אצלו מעות. ר"מ שהיה דורש בשמות לא הפקיד אצלו את מעותיו דכתיב כי דור תהפוכות המה. וכשבאו לבקש כספם אמר להם להד"ם. ראו עדשים על שפמו. הלכו לאשתו ואמרו לה בעליך אמר שתתני לנו את המעות, וסימן נתנו לה, עדשים אכלתם היום. ונתנה להם המעות. כשבא לביתו ושחה לו המעשה, הוציאה מביתו. ואם היה נוטל מים אחרונים היה רוחץ בהם את שפמו ולא היה מגרש את אשתו. ויש אומרים שנהרגו עליה שלש נפשות. שכידור הרג את אשתו. וכשהיה הורג את אשתו בא בנו שהיה בבית למחות בידו והרג גם את בנו בכעסו, אחר שראה שניהם הרוגים עלה לגג בעצבונו והפיל עצמו תנן, האשה יושבת וקוצה חלתה ערומה, מפני שהיא יכולה לכסות את עצמה. אבל לא האיש. הדא אמרה, עגבות אין בהן משום ערוה. הדא דאת אמר, לברכה. אבל להביט, אפילו כל שהוא אסור. כהדא דתני המסתכל בעקיבה של אשה כמסתכל בבית הרחם. והמסתכל בבית הרחם כאילו בא עליה. שמואל אמר, קול באשה ערוה. מה טעם? שנאמר [ירמי' ג ט] והיה מקול זנותה, ותחנף הארץ וגומר. רב הונא אמר. עומד הוא אדם על הצואה ומתפלל, ובלבד שלא יהא בשרו נוגע בצואה. ישב ועשה צרכיו ולא קינח, אסור. א"ר מנא. אף על גב דלא אמר ר' יוסי הדא מילתא, אמר דכוותה. דרב הונא אמר. עומד הוא אדם על גבי צואה ומתפלל, ובלבד שלא יהא בשרו נוגע בצואה. ישב ולא קינח, הרי בשרו נוגע בצואה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק ב הלכה ב

[דף יג עמוד א] מתני': מי שאינו יכול לעשות עיסתו בטהרה. יעשנה קבין שפטור מחלה, ואל יעשנה בטומאה. ורבי עקיבה אומר. יעשנה בטומאה, ואל יעשנה קבין. שכשם שהוא קורא לטהורה, כך הוא קורא לטמאה. ולזו קורא חלה בשם, ולזו קורא חלה בשם. אבל קבים, אין להן חלה בשם. העושה עיסתו קבין ונגעו זה בזה. פטורין מן החלה עד שישוכו. רבי אליעזר אומר. אף הרודה ונותן לסל, הסל מצרפן לחלה:

גמ': תנן, מי שאינו יכול לעשות עיסתו בטהרה. יעשנה קבין, ואל יעשנה בטומאה. ורבי עקיבה אומר. יעשנה בטומאה, ואל יעשנה קבין. איתמר לחלה ולנטילת ידים ארבעת מיל. מה הכוונה? האם הכוונה שאם יש ת"ח שיכול לגבל לו בטהרה במרחק פחות מארבעת מיל, יעשנה בטהרה. אבל אם הת"ח במרחק מדויק של ארבעת מיל, יעשנה קבין. או גם במרחק מכוון של ארבעת מיל, יעשנה בטהרה. ורק יותר מארבעת מיל יעשנה קבין? נשמעינה מן הדא. דא"ר חייא בר ווא, כגון קיסרין. וקסרין לאו ארבעת מילין היא ממקום שהיה בו רבי חיא? הדא אמרה, ארבעת מיל יעשנה בטהרה. יותר מארבעת מיל, יעשנה קבין. ר' אמי הורי בכפר שמי, לעשות עיסה גדולה בטומאה כר"ע. והלא אין שם ארבעת מילין? מכיון דנהרא מפסיק, כמי שיש שם ארבעת מיל. שפסק כר"ע. וקשה אך רב אמי פסק במתניתין כר"ע ולא כרבנן? דר"ע אמר, יעשנה בטומאה ואל יעשנה קבין? מה שפסק רב אמי מסתדר אפילו כחכמים. שעיסה גדולה היתה. וטירחה גדולה לעשותה קבין. ונוח היה לו להלך כמה, ואפילו יותר מארבע מיל ולא לעשותה קבין. שזה טירחה גדולה לחלק העיסה לקבין. וכמו שלא הטריחו אותו יותר מארבע מיל, כך לא הטריחו לעשות עיסה גדולה כזו קבין שהיא טרחה גדולה יותר. מחלפה שיטתיה דר"ע? תמן הוא אמר, הנוטל חלה מקב, ר' עקיבא אומר הרי זו חלה משמע שקב חייב בחלה. והכא הוא אמר אבל קבים, אין להן חלה בשם? תמן לשעבר שאם הפריש חלה מקב אף שפטור, חלתו חלה. ברם הכא לכתחילה שמעיקר הדין פחות חמש רבעים פטור מחלה. תנן, העושה עיסתו קבין ונגעו זה בזה. פטורין מן החלה עד שישוכו. רבי אליעזר אומר. אף הרודה ונותן לסל, הסל מצרפן לחלה. רבי יונה ורבי חייא אמרו בשם רבי יוחנן, ורבי יוסי ורבי אימי אמרו בשם רבי יוחנן, לרבי אליעזר, והן שנסכו. אית תניי תני. הסל מצרף, ואין התנור מצרף. ואית תניי תני. התנור מצרף, ואין הסל מצרף. אמר רבי יוחנן. אייתיתיה להלכה זו מדחילפיי. נשכו, כאן וכאן מצרף. לא נשכו, כאן וכאן אינו מצרף. שלפי שני הברייתות צריך גם נושכות וגם סל או תנור. מתנייתא פליגי בכגון אילין ריפתה דבבל: שהצורה שלהם כזו שכאשר מקרבים אותם אחת עולה על השניה. ברייתא אחת אמרת שהתנור מצרף ולא הסל, ואחת אמרת שהסל מצרף ולא התנור.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק ב הלכה ג

מתני': המפריש חלתו קמח. אינה חלה, וגזל ביד כהן. העיסה עצמה שיעשה הישראל מהקמח שנשאר חייבת בחלה. והקמח שהפריש אם יש בו כשיעור, חייבת בחלה, ואסורה לזרים, דברי רבי יהושע שכוון שבאה לכהן בתורת חלה, גזרו חכמים כדי שלא יאמרו ראינו תרומה נאכלת לזרים. אמרו לו מעשה וקפשה זקן זר. אמר להן. אף הוא קילקל לעצמו שיענש משמים ותיקן לאחרים שאחרים שיאכלו יתלו בו. חמשת רבעים קמח חייבין בחלה. כעיסת מדבר שהייתה עשירית האיפה שזה שלושים ושלוש בצים וחומש. שזה שבע לוגין וביצה וחומש ביצה. בירושלים הגדלו המידות בשישית ונמצא עשירית האיפה שווה שש לוג ירושלמיות. בציפורי הוסיפו עוד שתות ונמצא עשירית האיפה שווה חמש רבעים. הן ושארן וסובן ומורסנן חמשת רבעים חייבין. ניטל מורסנן מתוכן וחזר לתוכן, הרי אילו פטורין. שיעור החלה, אחד מעשרים וארבעה. העושה עיסה לעצמו. והעושה למשתה בנו, אחד מעשרים וארבעה. נחתום שהוא עושה למכור לשוק. וכן האשה שהיא עושה למכור בשוק, אחד מארבעים ושמונה. ניטמאת עיסתה שוגגת או אנוסה, אחד מארבעים ושמונה. ניטמאת מזידה. אחד מעשרים וארבעה, כדי שלא יהא

חוטא נשכר. רבי אליעזר אומר. ניטלית מן הטהור על הטמא. כיצד? עיסה טהורה ועיסה טמאה. נוטל כדי חלה מעיסה שלא הורמה חלתה. ונותן פחות מכביצה באמצע, כדי שיטול מן המוקף. וחכמים אוסרין:

[דף יג עמוד ב] גמ': תנן, המפריש חלתו קמח. אינה חלה, וגזל ביד כהן. העיסה עצמה חייבת בחלה. והקמח אם יש בו כשיעור, חייבת בחלה, ואסורה לזרים, דברי רבי יהושע. אמרו לו מעשה וקפשה זקן זר. אמר להן. אף הוא קילקל לעצמו ותיקן לאחרים. קילקל לעצמו, דאכלה ואיתענש. ותיקן לאחרים, דאינון אכלין ותליי ביה שאומרים ראינו זקן שאכל. וכיוון שתולים באחר עונשם קל יותר. אית תניי תני, תיקן לעצמו וקילקל לאחרים. תיקן לעצמו שמ"מ אכלה ונהנה. וקילקל לאחרים. דאינון סברין מימר שהוא פטור, שמה שהוא אכל היה במקרה שלא היה במה שהפריש שיעור חלה. והם אכלו גם כשהיה שיעור חלה.

תנן, חמשת רבעים קמח חייבין בחלה. אמר רבי אימי בשם רבי ינאי. קב טיברני חייב בחלה שבטבריה הגדילו את המידות עוד פעם. חד חליטר שאל לרבי יוחנן כמה אעשה ואפטר מחלה? אמר איזיל עביד ארבע רבעים ופלגה של רבע. ויאמר ליה תלתא ופלגה שהרי בטבריה ארבע רבעים קב חייב בחלה? א"ר זעירא. אומנם קבייא באתריהון נשאר גדולים וקב חייב בחלה כמו שאמר רב אמי. אבל הרבעים אזדרעון. וכיוון שהרבעים קטנו נמצא שאף בקב של טבריה יש חמישה רבעים. ויאמר ליה חמשה פרא ציבחר? שלא יבוא לידי ספק חיוב חלה. תנן, הן ושארין וסובן ומורסנן חמשת רבעים חייבין. א"ר יוחנן, כדרך שרגילים לעשות עיסה שנו. תנן, ניטל מורסנן מתוכן וחזר לתוכן, הרי אילו פטורין. אמר ר"ש בן לקיש. דרבן שמעון בן גמליאל היא. דתנן, העושה עיסה מן החיטים ומהאורז, אם יש בה טעם דגן חייבת, שהאורז נגרר אחר החיטים להתחייב בחלה. רשב"ג אומר. לעולם אינה חייבת בחלה עד שיהא בה דגן כשיעור. משמע שלחכמים האורז מצטרף לשיעור חמישה רבעים, ולפי חכמים אם אפשר לצרף אורז כ"ש שאפשר לצרף את המורסן. וכיוון שהמשנה אמרה שאין מצרפים. חייבים לומר שהמשנה כדעת רשב"ג. תלמידיו דר' חייה רובא בר לוליתא אמרו בשם ר' יהושע בן לוי, דברי הכל היא. דאף שלחכמים אורז מצטרף לפי שהוא אוכל. ודרך להכין לחם כך, אבל מורסן שאינו אוכל לא מצטרף. א"ר מנא אף על גב דלא [דף יד עמוד א] אמר רבי יוחנן שהמשנה כדברי הכל. אמר דכוותה. דאמר רבי יוחנן, דרך עיסה שנו. וכאן. מכיון שניטל מורסן וחזר לתוכן, אין זה דרך להחזיר מורסן לעיסה, אבל אורז מקובל להוסיף לעיסה: תני א"ר יודה מפני מה אמרו בעל הבית אחד מעשרים וארבעה. ונחתום אחד מארבעים ושמונה. אלא שהנחתום רוצה להרויח. ולכן חס הוא על עיסתו ועינו רעה. ובעל הבית עינו יפה בעיסתו. וחכמים אומרים, לא משם זה ולא מטעם זה. אלא מדכתיב [במדבר יח כח] ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן. עשה שיתנו לכהן בכהונתו. ויהיה בהם כדי נתינתה. אלא שהנחתום עיסתו מרובה, ואף אם יתן אחד מארבעים ושמונה יש בה כדי מתנה לכהן. ובעל הבית עיסתו מעוטה, ואם יתן אחד מארבעים ושמונה, אין בה כדי מתנה לכהן. והתנין העושה עיסה לעצמו והעושה למשתה בנו אחד מעשרים וארבעה. והרי כשעושה לחופת בנו ודאי עושה הרבה? שלא תחלוק בעיסת בעל הבית. והתנין וכן האשה שהיא עושה למכור בשוק אחד מארבעים ושמונה. והרי אמרנו שעינה יפה? בשעה שהיא עושה לביתה עינה יפה בעיסתה. בשעה שהיא עושה למכור בשוק עינה רעה בעיסתה, שהרי כוונתה להרויח. תנן, ניטמאת עיסתה שוגגת או אנוסה, אחד מארבעים ושמונה. ניטמאת מזידה. אחד מעשרים וארבעה, כדי שלא יהא חוטא נשכר. אמר רבי. מתניתא בלימודת להיות מפרשת אחד מעשרים וארבעה. אבל בלימודת להיות מפרשת אחד מארבעים ושמונה מפרשה אחד מעשרים וארבעה, כדי שלא יהא החוטא נשכר: תנן, רבי אליעזר אומר. ניטלית מן הטהור על הטמא. כיצד? עיסה טהורה ועיסה טמאה. נוטל כדי חלה מעיסה שלא הורמה חלתה. ונותן פחות מכביצה באמצע, כדי שיטול מן המוקף. וחכמים אוסרין. ואין הבית מצרף? דבר שהוא מקפיד על תערובתו, אין הבית מצרף. ושאינו מקפיד על תערובתו, הבית מצרף. [דף יד עמוד ב] והכא עיסה טמאה ועיסה טהורה, כדבר שהוא מקפיד על תערובתו. כל זה בעיסה שהיא תחלה לטומאה. שאם תיגע בעיסת הטבל, תטמא אותה. אבל בעיסה שהיא שניה, אין לשני מגע אצל הטבל, לכן אינו מקפיד והבית מצרף. תני, רבי אילעאי אומר משום רבי אליעזר. תורמין מן הטהור על הטמא בלח. כיצד? כבש זיתים בטומאה, והוא רוצה לתורמן בטהרה. מביא משפך שאין בפיו כביצה. וממלא אותו זיתים ונותנו על פי חבית. ונמצא תורם מן המוקף. למה לי פחות מכביצה? אפילו כביצה. לא פירורין אינון שהרי כל זית לעצמו

ואן בכל אחד מהם כזית. ואם כך רק הזתים הנוגעים יטמאו? אה"נ, אלא כדי למעט בטומאה, שלא יגעו ויטמאו זיתים הרבה. אמרו לו. אף אנו מסכימים שבלח תורם אבל אן זתים נחשבים ללח, שאין לך קרוי לח, אלא יין ושמן בלבד. היאך עבדה שתורם מן המוקף ביין ושמן ולא יטמא את הטהור? אם סחט את הענבים בקורה אחת והכניסם לשני בורות, או סחט בשני קורות והכניסם לבור אחד. ניחא קורה אחת לשני בורות. אלא שני קורות לבור אחד, לא כשנותנן בבור אחד מתוך שנטמאו מקצתן, נטמאו כולן? אמר רבי אילא בשם רבי אלעזר. תיפטר שהיה בלבו לעשותו תפוסה אחת שאף שסחט בשני קורות כיוון שהתכוון להכניסן לבור אחד, אפילו שלבסוף נמלך לעשותו שתי תפוסות והכניסם לשני בורות, יכול להפריש מזה על זה. א"ר יוסי ב"ר בון. מה שהקלו לתרום מהטהור על הטמא בלח? הדא דתימר, כשנטמא משישלה ומשיקפה. שכבר נראו לתורמן מזה על זה כשהיו בטהרה. אבל אם נטמא עד שלא שילה ועד שלא קיפה, לא בדא. אמר רבי טבי בשם ר' יאשיה בי רבי ינאי. הלכה כרבי אליעזר במשנה שכן בלח בן ביבש תורמים מן הטהור על הטמא. וכן אמר ר' יצחק בר נחמן בשם רבי הושעיא, הלכה כר' אליעזר. רבי הונא אמר בשם ר' חנניא, אין הלכה כר' אליעזר. ר' יוסי ב"ר בון ורבי יהודא אמרו בשם שמואל. אין הלכה כרבי אליעזר. אתא עובדא קומי ר' אימי, ולא הורי. אמר, תרין כל קביל תרין אינון. אמרין ליה. והא רבי יצחק בר נחמן דהוא גברא רבא הורי, אפילו כן לא הורי.

הדרן עלך פרק פירות חוצה לארץ

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק ג הלכה א

מתני': אוכלין עראי מן העיסה עד שתגלגל בחיטים, ותטמטם בשעורים. גילגלה בחטים וטימטמה בשעורין, האוכל ממנה חייב מיתה. כיון שהיא נותנת את המים, מגבהת חלתה. ובלבד שיהא שם חמשת רבעים קמח:

גמ': תנן, אוכלין עראי מן העיסה עד שתגלגל בחיטים ותטמטם בשעורים. שבחיטים נקרא גלגול שהקמח נדבק כולו יפה כשנותן המים. אבל בשאר מינים נקרא טימטום לפי שלא נדבק יפה וצריך שיעשנו כגולם אטום. אמר ר' חגי: לא שנו, אלא עראי. אבל לעשותה קבין [דף טו עמוד א] אסור. מפני שהוא מערים לפוטרה מן החלה אחר שכבר הייתה ראויה להתחייב. א"ר יוסי. אי מן הדא, לית שמע מינה כלום. שהרי התירו אפילו שהוא נוטל ממנה שתים שלש מקרצות כל פעם קצת עד שלא ישאר שם חיוב חלה מותר. משמע שלא חששו להפקעת מצות חלה. אלא מכיון שאם לא ירצה לאכול את מה שלקח, הוא עתיד להחזירו, לעיסה שהיא דבר שלא נגמרה מלאכתו, מותר. דא"ר יוסי בשם ר' זעירא שאמר בשם רבי אליעזר, אף מה שבלגין לא נטבל, מפני שהוא עתיד להחזירו אם לא ירצה לשתות, לבור שהוא דבר שלא נגמרה מלאכתו. ומה שאמר ר' חגי לעשותה קבין אסור, לא מן הדא, אלא מן הדא. דתנן, מי שאינו יכול לעשות עיסתו בטהרה יעשנה קבין. הא אם יכול לעשותה בטהרה, לא בדא. הדא אמרה, אסור לעשות עיסתו קבין. ושאר כל הדברים חוץ מן החיטים את מהלך בהן אחר הטימטום. עשה עיסה מן החטים ומן האורז, אחר מי את מהלך? אחר הגילגול או אחר הטימטום? מניין שחיוב חלה דבר תורה אינו אלא משעת גלגול? תני רבי הושעיה דכתיב חלה. וחלה כמין גבלול, היינו שיהיה הכל חתיכה אחת, שזה אחר לישה. תנן, משתגלגל בחיטים ותטמטם בשעורים. ר' אלעזר אמר בשם ר' הושעיה, משתעשה גבלולין גבלולין היינו אחר חלוקה לכיכרות קדם אפיה. האם רבי הושעיה פליג על המשנה? הרי במשנה נאמר עד שתגלגל, וזה קדם החלוקה לכיכרות? כאן במשנה להלכה, דמשגלגל חייבת מדרבנן. כאן לדבר תורה, שאינו חייב עד שיחלק לכיכרות. תני רבי יהודה בן בתירה אומר, משתעשה מקרצות כיכרות מקרצות. מה טעמא דרבי יודה בן בתירה? דכתיב [במדבר טו כ] כתרומת גורן, כן תרימו אותה. מה תרומת גורן ניטלת מן הגמור. אף זו ניטלת מן הגמור. וגימור בבצק זה החלוקה לכיכרות. מעתה לכשתאפה? אמר ר' מתניה. לא הוקשה לתרומת הגורן אלא [דף טו עמוד ב] למלאכת העירוס בלבד. דכתיב ראשית עריסותכם: תנן, כיון שהיא נותנת את המים, מגבהת חלתה. אמר ר' יוסי בשם ר"ש בן לקיש. דרבי עקיבה היא. דתנינן תמן. הנוטל חלה מן הקב. רבי עקיבה אומר חלה, וחכמים אומרים

אינה חלה. משמע שלשיטת ר' עקיבא הפרשת חלה תופסת, גם בדבר שאינו חייב בחלה. וגם במשנה, אף על פי שחיוב חלה רק לאחר הגלגול, אם הפריש לאחר נתינת המים הרי זו חלה. כלום א"ר עקיבא אלא לשעבר, שמא בתחילה? והכא במשנה בתחילה אכן קיימין. ר' יונה ור' חיייה אמרו בשם ר"ש בן לקיש. ירדו לה בשיטת ר"ע. שאף שר"ע אמר רק בדיעבד, כאן התירו לה אפילו לכתחילה להפריש מיד כשנותנת את המים, כדי שלא תטמא החלה. א"ר יוחנן, דברי הכל היא, דר"ע וחכמים לא נחלקו אלא לענין שיעור המתחייב בחלה. אבל כאן כולם מודים שכיון שהיא נותנת את המים, זו היא ראשית עריסותיכם. תני. מעשר טבל לתרומת מעשר שנתערב בחולין, אוסר כל שהוא. אם יש לו פרנסה ממקום אחר, מוציא לפי חשבון. ואם לאו. רבי אלעזר בן ערך אומר. יקרא שם לתרומת מעשר שבו, ויעלה באחת ומאה. אמר רבי יעקב גבולייא בשם ר' חנינה, הלכה כר"א בן ערך. א"ר יוחנן. ממה שלימדו את הכהנות שהיו רגילים להביא להם להפריש חלה, הדא אמרה אין הלכה כר' אלעזר בן ערך. מה למדו את הכהנות? שמשעה שיתנו את המים לתוך הקמח, יגביהו את החלה. ויתנו תנאי, שלא תחול החלה מיד, שמא נשאר קמח בשיעור חלה שלא נבלל במים, וכך למדום שיאמרו. הרי זה חלה על העיסה הזאת, ועל שאור המתערב בה, ועל הקמח שנשתתיר בה, ועל הקרץ קמח שניתן תחתיה, לכשתעלה כולה גוש אחד. הוקדש זה שבידי לשם חלה, חוץ מן הטמא שבה. כך חלק הטמא נשאר חולין, ובלבד שלא יהיה שם כבצה, שאז מטמא את התרומה. ואם כדברי רב"ע, שתאמר שיהיה הכל גם הטהור וגם הטמא שבה חלה. ויעלה באחד ומאה. רבי יונה אמר. רבי שמואל קפודקיא וחד מן רבנין. חד אמר. כאן מה שאמר רב"ע, בשיש בו כדי להעלות באחד ומאה. וכאן מה שלמדו את הכהנות, בשאין בה כדי להעלות באחד ומאה. וחרנא אמר. מכיון שאפשר לתקן בדרך אחרת על ידי שתאמר חוץ מן הטמא שבא, הרי זה כמי שיש לו פרנסה ממקום אחר, שבזה ראינו שגם רבי אלעזר בן ערך מודה. א"ר יוסי. נראין דברים שמה שלימדו את הכהנות לעשות כך זה דווקא בערבי [דף טז עמוד א] שבתות. שזו מביאה כשיעור חלה וזו מביאה כשיעור חלה, שמפרישה מחיוב על חיוב. אבל בחול שכל אחת מביאה מעט, לא תעשה כן, שכל מה שתקנו לה לעשות כך והקלו בחלה זה שתהא ניטלת מן הטהור על הטמא, ושלא מן המוקף. אבל שמא תקנו להפריש אף מפטור על החיוב? שהרי היא נוטלת לשום חלה מיד כשניתן המים עד שלא תעשה גוש אחד. והרי בחול שכל אישה מביאה מעט קמח, פעמים שעם נתינת המים לא נתערב בקמח חמשה רבעים, ואם תפריש אז חלה, נמצאת מפרישה מעיסה הפטורה, שהרי אין בה שיעור. ומשתעשה גוש אחד, יהיה שיעור והיא קדישה לשם חלה. נמצא שתרמה מהפטור על החיוב. ולכן, לימדו את הכהנות להפריש עם נתינת המים ולומר את התנאי שלהם בערבי שבתות ולא בימי חול. ר' יונה אמר. לא מסתברא דא אלא, דווקא בחול לימדו אותן להתנות כך ולומר הוקדש זה שבידי לשם חלה, חוץ מן הטמא שבה. כך חלק הטמא נשאר חולין. שכיוון שכל אחת מביאה מעט. גם אם הכהנות לא תפריש על הטמא, אן בכך כלום. שאן בו שיעור. אבל בערב שבת, שכל אשה מביאה כשיעור צריכה לומר היא והטמא שבה. שאם אומר את חוץ מן הטמא שבה, נמצא טבל טמא מעורב בחולין. שהרי בשבת מביאות כשיעור. ואם תפריש רק על הטהור, שמא אחת הביאה קמח טמא כשיעור, והכהנות לא הפרישה עליו. ונמצא שהוא טבל. מתוך שאת אומר היא והטמא שבה, נמצא מפריש על חולין טמאין. לא מוטב להפריש מהטהור על הטמא. ולא יהא טבל טמא מעורב בחולין? אבל אם כך חזרה הקושיה שהקשנו קדם שהרי כיוון שבחול אן הרבה קמח. פעמים שעם נתינת המים לא נתערב בקמח חמשה רבעים, ואם תפריש אז חלה, נמצאת מפרישה מעיסה הפטורה, שהרי אין בה שיעור. ומשתעשה גוש אחד, יהיה שיעור והיא קדישה לשם חלה. נמצא שתרמה מהפטור על החיוב? א"ר שמואל בר אבדומא; אפילו ביום חול לא יהיה קלקול. שהלא למפריעו היא מקדישה. שהרי היא אומרת שלא יהיה קדוש, עד שיעשה גוש אחת. מכיון שהיא מקדישה [דף טז עמוד ב] למפריעה, כמפרישה מחיוב על חיוב. תנן, ובלבד שיהא שם חמשת רבעים קמח שבא עליהם מים. למה לי ובלבד שיהא שם חמשת רבעים קמח? מאחר שלימדו את הכהנות לאמר שלא יחול שם חלה אלא אחר שתיעשה העיסה גוש אחד, א"כ אפילו אם אן שם חמשה רבעים קמח בשעת ההפרשה מה בכך, הרי לא יחול שם חלה אלא רק אחר שהכל יהיה לגוש אחד? אמר רבי מתניתא המשנה הזו נשנת קודם עד שלא למדו את הכהנות:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק ג הלכה ב

מתני': נדמעה עיסתה עד שלא גילגילה, פטורה. שהמדומע פטור. ומשגלגלה, חייבת. נולד לה ספק טומאה עד שלא גילגילה, תיעשה בטומאה. ומשגלגלה, תיעשה בטהרה:

גמ': א"ר יונה. תרתין מילין תני ר' חייא רובא, ואינון פליגין חדא על חדא. דאמר רבי חייא רובא, טבל מנינו לענין טומאה, כחולין. שאף שהוא טבול לתרומה, אינו נטמא משני כמו תרומה, אלא רק מראשון כחולין. משמע שטבל הטבול לתרומה אינו כתרומה. ואמר רבי חייא רובא. כל ספק טמאה שפוסל את התרומה, אף שאינו מטמא חולין, פוסל את החולין מלהעשות תרומה. ואם תרם, התרומה פסולה. לכן יפריש עליהם ממקום אחר. משמע שטבל הטבול לתרומה דינו כתרומה. וקשיא, אם טבל מנינו כחולין, למה פוסל את החולין מלעשותן תרומה? והא מנינו בחולין. א"ר יונה. אוף אנן תנינן תרתיהון במשנה. טבל מנינו בחולין. דתנינן תמן. אוכל מעשר ראשון שהוכשר במשקה, ונגע בו טבול יום או ימים מסואבין, מפרישין ממנו תרומת מעשר בטהרה, מפני שטבול יום וימים מסואבות דינם כשני לטומאה ועושים שלישי ואן שלישי בחולין. הדא אמרה שהטבל מנינו בחולין. ואת מה שאמר רבי חייא שכל הספק פוסל את התרומה, ופוסל את החולין מלעשותן תרומה. שנינו במשנה דתנינן. נולד לה ספק. עד שלא גילגלה, תיעשה בטומאה. משגלגלה, תיעשה בטהרה. ותני עליה, וחלתה תלויה. דאף שנעשתה בטהרה, אינה נאכלת שמא היא טמאה, ואינה נשרפת שמא היא טהורה. אז אך מישיבים את הסתירה? אלא כל שודאו מטמא בחולין, גזרו על ספקו בטבל טבול לתרומה וחלה. וכל שאן ודאו מטמא בחולין, לא גזרו על ספקו בטבל טבול לתרומה וחלה. תנן, נולד לה ספק טומאה עד שלא גילגילה, תיעשה בטומאה. אמר רב ששת דרבי עקיבה היא. דרבי עקיבה אמר, אם אינו יכול לעשות עיסתו בטהרה, יעשנה בטומאה ואל יעשנה קבין. אמר רבי זעירא, דברי הכל היא. מה שאמרה המשנה תיעשה בטומאה, אן הכוונה שיפריש חלה בטומאה, אלא שיעשנה כמו שהוא עושה בטומאה. היינו שיעשנה קבין בספיקן, כמו שהוא עושה בטומאה ודאי, שלא בתחייב להפריש חלה. התיב רבי חייא בי רבי בון קומי רבי זעירא. והתני, אף בשאר המינין [דף יז עמוד א] כן. דתני, פירות שנולד להם ספק טומאה עד שלא נגמר מלאכתם יעשה בטומאה. משנגמר מלאכתן יעשה בטהרה. אית לך מימר יעשנה קבין בספיקן? הרי בתרומה כל שיעור חייב. אלא ודאי כמו שפרשנו בתחילה, שיפריש חלה בטומאה והמשנה כרבי עקיבא. רבי זבידא אמר אנא בעיתה. מה הסיבה שאם עדין לא גלגלה מותר לטמאותה? אמר רבי יוסי בשם רבי אילא. בדין היה שיטמא אדם טבלו דבר תורה, דכתיב [במדבר יח ח] ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומתי. תרומה צריכה שימור, ואין הטבל צריכה שימור. וא"כ מדוע אין מטמאים טבל בידיים? דא"כ מה אני מקיים [שם כח] ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן. עשה שינתן לו לאהרן הכהן בכהונתו. וכאן שנולד לו ספק טומאה, הואיל ואין את יכול ליתנו לכהן בכהונתו, רשאי את לטמותו:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק ג הלכה ג

מתני': הקדישה עיסתה עד שלא גילגילה ופדייתה, חייבת. הקדישתה עד שלא גילגילה. וגילגלה הגיזבר ואח"כ פדייתה, פטורה. שבשעת חובתה היתה פטורה. כיוצא בו. המקדיש פירותיו עד שלא באו לעונת המעשרות ופדיין, חייבין. ומשבאו לעונת המעשרות ופדאן חייבין. הקדישן עד שלא נגמרו. גמין הגזבר ואח"כ פדיין, פטורין. שבשעת חובתן היו פטורין:

גמ': ולמה תניננתא תרי זימנין גם כאן וגם במסכת פאה?. רבי חונא ורבי חייא רבי יהושע בן לוי אמרו בשם ר' פדיה. אחת למירוח ואחת לשליש. ללמד שבין אם הביאו שלישי ברשות הקדש, בין אם נתמרחו ברשות הקדש, פטורים מחלה. רבי יוסי אמר. רבי אבא וחבריא. חבריא אמרין, אחת

למירוח ואחת לשליש. רבי אבא מפרש. המשנה במסכת חלה באה ללמד שהולכים אחר מירוח, והמשנה במסכת פיאה באה ללמד שהולכים אחר שלישי. ומתניתא במסכת בפאה שאם הביאה שלישי בחזקת פטור שוב אינו חייב בתרומ"ע, דרבי עקיבה היא. דרבי עקיבה אמר, אחר שלישי האחרון את מהלך. דאיתפלגון. שדה שהביאה שלישי לפני גוי, ולקחה ישראל. רבי עקיבה אומר, התוספת פטור שהולכים אחר השלישי הראשון, וכיוון שהוא גדל בפטור גם התוספת פטור. וחכמים אומרים, התוספות חייב. מ"י כדון? תיפתר או בתוספת וכרבי עקיבה שאמר שפטור על התוספת. או כדברי הכל, בקוצר מיד. שלא הוסיף כלום ברשות ישראל, ומודים חכמים במה שגדל ברשות הקדש שהוא פטור

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק ג הלכה ד

מתני': נכרי שנתן לישראל עיסה לעשות לו, פטורה מן החלה. נתנה לו מתנה עד שלא גילגל, חייבת. ומשגילגל, פטורה. העושה עיסה עם הנכרי. אם אין בשל ישראל כשיעור חלה, פטורה מן החלה. גר שנתגייר והיתה לו עיסה. אם נעשית עד שלא נתגייר, פטור. ומשנתגייר, חייב. ואם ספק, חייב. ואין חייבין עליה חומש. רבי עקיבה אומר. הכל הולך אחר הקרימה בתנור:

גמ' תנן, נכרי שנתן לישראל עיסה לעשות לו, פטורה מן החלה. מה בינה לעיסת ארנונא [דף יז עמוד ב] שמא עיסת ארנונא אינה חייבת בחלה? הרי ברייתא מפורשת שעיסת ארנונא חייבת בחלה. תמן ברשות ישראל הוא. אלא שהגוי גובה ממנה. שמא ימלך הגוי מליטלה ותשאר ביד ישראל. ברם הכא בעיסה של גוי, וכי בדעתו של ישראל היא תלויה? תני ר' יודה. מלאי של ישראל ופועלין גוים עושין לתוכו, חייב בחלה. מלאי של גוי ופועלי ישראל עושין בתוכו, פטור מן החלה. אמר רבי יוסי אוף אנן נמי תנינן, נכרי שנתן לישראל לעשות לו עיסה, פטורה מן החלה. רבי בון בר חיייה בעא קומי רבי זעירא. תנן, העושה עיסה עם הנכרי אם אין בשל ישראל כשיעור חלה, פטור. הא אם היה כשיעור חייב. ואמאי? אפילו יש בשל ישראל כשיעור, כיוון שחלק הגוי מעורב בשל ישראל, יעשה כקב מכאן וקב מכאן וקב הגוי דבר הפטור באמצע ויהיה פטור? אמר ליה רבי זעירא. ואינו מעורב על ידי גידין? והרי כל חלק של ישראל נוגע בחלק אחר, אפילו במשהו דק כגיד, הרי זה חיבור. תנן, גר שנתגייר והיתה לו עיסה. אם נעשית עד שלא נתגייר, פטור. ומשנתגייר, חייב. ואם ספק, חייב. תמן תנינן. גר שנתגייר והיתה לו פרה. נשחטה עד שלא נתגייר, פטור מלתת לכהן זרוע לחיים וקיבה. משנתגייר, חייב. ואם ספק, פטור. שהמוציא מחברו עליו הראייה. תמן את אמר ספק פטור. והכא את אמר ספק חייב? אמר רבי אחא. איתתבת קומי רבי אמי ואמר. מי אמר לי שאינו נוטל דמיו מן השבט? שאף שחייב להפריש חלה כדי להתיר את העיסה באכילה, אבל המוציא מחברו עליו הראייה. ויכול למכרה לכהן. רבי יעקב בר זבדי ורבי חייא אמרו בשם רבי אלעזר. נוטל הוא דמיו מן השבט. ויפריש תמן זרוע לחיים וקיבה ויטול דמיו מן השבט? א"ר יוסי. חלה שהיא טובלת את העיסה. ובעון מיתה, מפריש. זרועה לחיים וקיבה שאינם טובלים ואינם אסורים לזרים לא חייבוהו להפריש. אם חייבוהו להפריש חלה משום שיש בה עון מיתה, שלא יטול דמי החלה מהשבט? משום המוציא מחברו עליו הראייה. אמר רבי בון בר חיייה שני גוים שעשו שני קבין וחלקו והתגיירו, והוסיפו זה על שלו וזה על שלו לחמשת קבין, חייבין. שלא היתה להן [דף יח עמוד א] שעת חובה ונפטרו שכשהיו גוים לא היו שיכים בחלה. שני ישראלים שעשו שני קבין על מנת לחלק, וחלקו, והוסיפו זה על שלו וזה על שלו פטורין. שכבר היתה להן שעת חובה ונפטרו. ישראל וגוי שעשו שני קבין וחלקו והתגייר הגוי, והוסיפו זה על שלו וזה על שלו. ניחא חלקו של ישראל חייב, שהרי קדם לא היה חייב, שהרי חלקו בשותפות היה רק קב. חלקו של גוי מהו? מי מהני ביה השלמה לאחר שנתגייר כמו דאמרינן גבי שני גוים שנתגיירו והשלים כל א' וא' חלקו לכשיעור דחייבין. או נהי דהאי גוי לאו בר חיובא הוה, מ"מ היה להישראל חלק בעיסה, אלא שלא היה לו בה חלק כשיעור. ועכשיו כשהשלים נתחייב חלקו אבל חלקו של הגוי שנתגייר אף על פי שהשלים לא נתחייב: כלום חלקו של ישראל חייב, לא מחמת חלקו של גוי? חלקו של ישראל

חייב, וחלקו של גוי פטור?: תנן, רבי עקיבה אומר, הכל הולך אחר קרימה בתנור: חברייא אמרי בשם רבי אלעזר. לא אמר ר"ע אלא בעיסת גר שאע"פ שהתמרח כשהיה גוי אם קרמו פניה אחר שהתגיר חייב. מודה ר' עקיבה לחכמים בעיסת הדיוט, שגילגולה טיבולה. אמר רבי הילא בשם רבי [דף יח עמוד ב] אלעזר. אף שלר"ע בעיסת הגר אן גלגול פוטר. מודה רבי עקיבה לחכמים בעיסת הקדש, שגילגולה פוטר. תנן התם, מותר העומר ר' עקיבא אומר חייב גם במעשרות. מ"ט דר"ע? כהנא אמר דברי ר"ע אין מירוח פוטר במקום הקדש שלא נעשה שינוי מהותי בגוף התבואה ביד ההקדש. אמר ר' יונה הדא דכהנא פליגא על רבי אלעזר. שר"א סובר. שלר"ע אף שאן גילגול הגוי פוטר מחלה. גילגול ההקדש פוטר. דמסתמא דמאן ר"א דאמר גלגול פוטר בהקדש, סובר שאף המירוח פוטר. ומאן כהנא דאמר אין גילגול פוטר, הוא סובר שגם אין המירוח פוטר. ברם לדעת רבנן אין אחד תלוי בשני. שהרי מצאנו שגלגול עכו"ם פוטר מחלה דתנן, גר שנתגיייר והיתה לו עיסה. אם נעשית עד שלא נתגיייר, פטור, ומירוח עכו"ם אינו פוטר ממעשרות דתנן, מעשרין משל ישראל על של גוי, שאן לגוי כח להפקיע תרומות ומעשרות. וקשיא על דרבנן. אם גילגול פוטר ברשות הגוי, למה אין המירוח פוטר ברשות הגוי? שנייא היא דכתיב [ויקרא כז ל] וכל מעשר הארץ מזרע הארץ. כל שהוא מזרע הארץ אפילו של גוי. והכא לית כתיב [במדבר טו יט] מלחם הארץ. ולמה פטור? מלחם ולא כל לחם: א"ר חנינא בריה דרבי הלל. מן הדא דרבנן שראינו שאן קשר בן גילגול למרוח. אן ילפין, דלית הדא דכהנא פליגא על רבי אלעזר. כמה דרבנן אמרי, גילגול פוטר ברשות הגוי, ואין המירוח פוטר ברשות הגוי. כן רבי עקיבא אומר גילגול פוטר ברשות ההקדש ואין המירוח פוטר ברשות הקדש:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק ג הלכה ה

מתני': העושה עיסה מן החיטים ומן האורז. אם יש בה טעם דגן, חייבת, ויוצא בה אדם ידי חובתו בפסח. ואם אין בה טעם דגן. אינה חייבת בחלה, ואין אדם יוצא בו ידי חובתו בפסח. הנוטל שאור מעיסה שלא הורמה חלתה, ונותן לתוך עיסה שהורמה חלתה. אם יש לו פרנסה ממקום אחר, מוציא לפי חשבון. ואם לאו, מוציא חלה אחת על הכל. כיוצא בו. זיתי מסיק שנתערבו עם זיתי ניקוף. עינבי בציר עם עינבי עוללות. אם יש לו פרנסה ממקום אחר, מוציא לפי חשבון. ואם לאו, מוציא תרומה ותרומת מעשר לכל. ושאר מעשר, ומעשר שני לפי חשבון. הנוטל שאור מעיסת חיטים שהיה בה שיעור חלה, ונותן לעיסת האורז. אם יש בה טעם דגן, חייבת בחלה. ואם לאו, פטורה מן החלה. ואם כן, והרי אמרו הטבל אוסר כל שהוא? מין במינו. וכאן שלא במינו, בנותן טעם:

גמ': תנן, העושה עיסה מן החיטים ומן האורז. אם יש בה טעם דגן, חייבת. מתניתא דלא כדרבן שמעון בן גמליאל. דרבן שמעון בן גמליאל אומר, לעולם אינה חייבת בחלה עד שיהא בה דגן כשיעור. [דף יט עמוד א] אמר רבי יעקב בר אידי בשם רבי שמעון בן לקיש. הלכה כרבן שמעון בן גמליאל. א"ר אילא. בין כרבנן דהכא, בין כרבנן דהתם אמרין. אף שהאורז מצטרף אינו חייב עד שיהא רובה דגן וטעמו דגן. רב הונא אמר. טעמה דגן אף על פי שאין רובה דגן. מתניתין פליגי על רב הונא, דתנן. עירב בה שאר המינין. עד שיהא בה רובה דגן וטעמה דגן. פתר לה במינים אחרים של קטניות חוץ מאורז. אבל באורז די בטעם דגן. מתניתא פליגא על רבי אילא דתנן. הנוטל שאור מעיסת חיטין ונותנה לתוך עיסת האורז. אם יש בה טעם דגן, חייבת בחלה. ואם לאו, פטורה. משמע שהולכים רק אחר טעם שהרי השאור הוא מיעוט בעיסה. מה שנאמר שחייבת בחלה, אין הכוונה שהאורז חייב, אלא רק לשאור שהוא דגן שכבר המקרה הזה זה בגין ניתני דבתרה. הטבל אוסר כל שהוא מין במינו, ושלא במינו בנותן טעם. רבי יוסי הוה מסמך לרבי זעירא. שמע קליה דרבי אילא יתיב מתני הכי. רבי יוחנן אמר. טעמה דגן, אף על פי שאין רובה דגן. ורבי יוסי אמר בשם רבי יוחנן. עד שיהא בה רובה דגן, וטעמה דגן. אמר, מחלפא היא בידיה. דלא אמר רבי יוסי הכא [דף יט עמוד ב] דסימן הוה לן דרבי יוסי כרב הונא. ורב הונא הרי אמר טעמה דגן אף על פי שאין רובה דגן. רבי בון בר חייא בעא קומי רבי זעירא. מנחה

שנתערבה בחולין. ומכיר את מקומה אבל חלק מהמנחה נתערב בחולין ולא יכול להפרידו. האם כיוון שלא חסר כלום מן המנחה, קומץ ומתיר את שירים לאכילה. אף את החלק המעורב בחולין. או מאחר שחלק מהמנחה, נבלע בתוך התערובת, נמצא שחסר מעט משיירי המנחה בשעת הקמיצה. ואם כך אן אני קורא עליה [ויקרא ב ג] והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו והמנחה פסולה כמו מנחה שחסרו שייריה בשעת קמיצה שהיא פסולה. אמר ליה. וכי טבל שנתערב בחולין, אך קורא אני עליה [במדבר יח כח] ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן. והרי בתרומה אמרת לך, המפריש מקצת תרומה ומעשרות כגון שתרם על חלק מהכרי ובדעתו להשלים, נמצא שהכרי הזה חלקו מתוקן וחלקו טבל, מוציא ממנו עליו, ולא ממנו על מקום אחר. אם תפשוט שאינו קומץ ומתיר כיוון שחלק מהשריים בטל בחולין וכמי שאינו. אם כך אפילו מהכרי על עצמו אינו יכול להפריש, שהרי הטבל בטל ברוב. מתניתין אמרה שהוא מוציא ממנו עליו. דתנינן. הנוטל שאור מעיסה שלא הורמה חלתה, ונותן לתוך עיסה שהורמה חלתה. אם יש לו פרנסה ממקום אחר, מוציא לפי חשבון. ואם לאו, מוציא חלה אחת על הכל. משמע שלא בטל ברוב חולין וקרינן ביה ונתן ממנו. [דף כ עמוד א] אמרין, לית הדא דר' זעירה תתיבה מה שענה רבי זעירא אינו תשובה טובה על שאלת ר' בון בר חייה. ששאל האם אפשר לקמוץ מנחה שחלק ממנה התערב בחולין. דמה בין המוציא ממנו עליו. מה בין המוציא ממנו למקום אחר?. יתכן לומר שההבדל הוא שבשעה שהוא מוציא ממנו עליו, הואיל ואין אותו הטבל ראוי להיעשות כולו תרומה אלא חייב שישאר חלק ממנו חולין, אן החולין שבתוכם הוא נמצא מבטלין אותו. דהוה כמין במינו. בשעה שהוא מוציא ממנו למקום אחר, הואיל ואותו הטבל ראוי להיעשות כולו תרומה [דף כ עמוד ב] בטל. ואם כך במנחות שהם קדש שהתערבו בחולין כיוון שזה מן בשאינו מינו הרי הוא בטל והשאלה האם זה נחשב כשיירים שחסרו בשעת קמיצה והמנחה פסולה? או כיוון שבאופן פיזי הכל קיים המנחה כשרה? אמר רבי יוסי. אם זה החילוק בן ממנו עליו לממנו על מקום אחר הדא אמרה, טבל שנתערב בתרומה. הואיל ואותו הטבל יכול להיעשות כולו תרומה על מקום אחר, הוה כמין במינו ולא בטל. ולית הדא דרבי בון בר חייה תתיבה על דר' זעירא? הרי כל החילוק שחילקנו בן ממנו עליו, לממנו על מקום אחר אינו נכון. שהרי מה בכך שכשפריש ממנו עליו, חלק נשאר חולין והוה כמין במינו אם החולין שבתוכם הוא נמצא. הרי החלק שאוסר זה החלק שנהיה תרומה. ואותה תרומה היא מין בשאינו מינו ותבטל? ולא היא. הסיבה שחלק התרומה לא בטל זה משום דכשם שכשהוא למטן היינו כשהוא היה בטבל הוא לא בטל כיוון שכל חלק היה בפוטנציאל להיות חולין שלא בטל בחולין, אף כשהוא למעלן היינו אחר הפרשה לא בטל שכבר קידשו במקומו ולא בטל. תנן, הנוטל שאור מעיסה שלא הורמה חלתה, ונותן לתוך עיסה שהורמה חלתה. אם יש לו פרנסה ממקום אחר, מוציא לפי חשבון. ואם לאו, מוציא חלה אחת על הכל. תניא, ואם לאו מביא ד' רובעין ומשיך אותם לעיסה וכיוון שבשאר שנופל לעיסה היה כבר רובע אחד, יש שיעור חלה ויכול להפריש. אמר רבי יונה בשם ר' זעירא. זאת אומרת רובע שאור שנטבל במקומו היינו שנוקט מעיסה שהיה בה כדי חיוב חלה, טובל ד' רובעים במקום אחר אם יפול לתוכם שבלעדיו לא היה בהם שיעור חלה. ולא אומרים שמאחר שאותו שאור נתחייב כבר בעיסה אחת, לא יביא עיסה אחרת לחיוב. [דף כא עמוד א] ממה שאמרה הברייתא שמביא ד' רובעין ומשיך אותם לעיסה. הדא אמרה שהנשוק תורה. שהרי מצטרף על ידי נשיכה לחיוב חלה שהוא מהתורה. א"ר אימי. איתפלגון רבי יוחנן ורשב"ל. רבי יוחנן אמר, הנשוק תורה. רשב"ל אמר, אין הנשוק תורה. רבי חייה בר אבא מחליף שמועתא. בעון קומי רבי יוסי. את מה שמעת מן ר' יוחנן? אמר לון. אנא לא שמעית כלום. אלא נפרש מיליהון דרבנין מן מליהון. דתמן תנינן. המכנס חלות ע"מ להפריש מהם ונשכו מאליהון. ב"ש אומרים חיבור בטבול יום. וב"ה אומרים, אינו חיבור לטבול יום אבל חיבור לשאר טומאות שמטמאות אף בחולין. ארשב"ל, ממה דתנינן אינו חיבור לטבול יום, הדא אמרה שאין חייבים עליו משום טומאה אפילו בשאר טומאות. דאם הנשיכה הייתה חיבור ד"ת, גם לטבול יום היתה נחשבת לחיבור. ואם אינו חיבור לטבול יום, אינו חיבור גם לשאר טומאות. א"ל ר' יוחנן. לעולם חיבור הוא ד"ת, שנייא היא טבול יום, שלדבר אחד הוא טמא ולדבר אחר הוא טהור דכתיב ביה טהור וטמא. שהרי הוא טהור לחולין מבעוד יום, ולתרומה משתחשך. הוי רבי יוחנן דהוא אמר דבר שאינו חיבור בטבול יום, תורה הוא. דהוא אמר שהנשוק בחלה תורה. ור"ש בן לקיש דהוא אמר בטומאה אינו תורה, דהוא אמר אין הנשוק בחלה תורה. והתנינן, ואם לאו מביא ארבעת רובעין ומשיך. ואם נשוק זה רק מדרבנן אך הוא יכול לפתור חיוב חלה שהוא דאורייתא? אמר רב הושעיה. תיפתר, שאותו שיעור בא מעיסת הנשוק, שחיובו

היה רק מדרבנן. [דף כ"א עמוד ב'] רבי זעירה בעי. **אולי במה פליגין רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש**, בנשך מאיליו. אבל אם השיכו בידו, כל עמא מודיי שהנשך תורה. ואם כן לא קשה מהבריתא על ר"ל. ואפילו תימר השיכו בידו היא המחלוקת. **אפשר לתרץ שאן קושיה לר"ל דרבי שמעון בן לקיש כדעתיה**. דאמר רבי שמעון בן לקיש בשם חזקיה, טבל בטל ברוב. **אם כן אן חיוב החלה שבשאר אלא מדרבנן, ולכן אף שנשך חיבור מדרבנן, יכול להפריש**. ר' יוסי בי רבי נהוראי אמר, טבל בטל ברוב. אמר רבי יוחנן, אין הטבל בטל ברוב. **דכיון שיכול להפריש עליו ממקום אחר, הוי כאילו ניכר במקומו ויכול להסירו שאינו בטל**. רבי אבא בר ממל ורבי אילא אעלון עובדא קומי רבי יסא. סברין מימר, שנים ר"ל ורבי יוסי רבין על אחד רבי יוחנן **ואין הלכה כר"י**. ולא שמיעין דאמר רבי סימון דאף רבי יהושע בן לוי אמר, אין הטבל בטל ברוב. והתנינן, **הנוטל שאור מעיסה שלא הורמה חלתה, ונותן לתוך עיסה שהורמה חלתה. אם יש לו פרנסה ממקום אחר, מוציא לפי חשבון**. ואם לאו, מוציא חלה אחת על הכל. ולמה לא בטל ברוב? אמר רבי יוסי. כל עמא מודיי שהוא מפריש מדרבנן דהוי דבר שיש לו מתירין. מה פליגין? לחוש להפרשה שנייה. מאן דאמר טבל בטל ברוב. הרימה ונפלה לאתר חורן, אינו מדמע ואינו חושש להפרשה שנייה ואינו צריך להרים פעם שניה. מ"ד אין הטבל בטל ברוב. הרימה ונפלה לאתר חורן, **מדמע וחושש להפרשה שנייה: א"ר אבא**. מה פליגין ר' יוחנן ור"ש בן לקיש? בטבל שנטבל דבר תורה שנגמרה מלאכתו. אבל בטבל שנטבל מדבריהן קדם גמר מלאכה, כל עמא מודיי שהטבל בטל ברוב מדאוריתא. התיב ר' אבא בר כהנא קומי ר' יוסי. והתנינן, כיוצא בו זיתי מסיק שנתערבו עם זיתי ניקוף, עינבי בציר שנתערבו עם עינבי עוללות. ולא טבל שנטבל מדבריהן הוא שהרי לא נגמרה מלאכתם ואעפ"כ אינם בטלים? א"ר מנא. קיימתיה בשמן של זיתי מסיק, שנתערב בשמן של זיתי ניקוף שנגמרה מלאכתם. מתיב ר' יוחנן לר"ש בן לקיש. והתנינן, נוטל אדם כדי חלה מעיסה [דף כ"ב עמוד א'] שלא הורמה חלתה. לעשותה בטרה, להיות מפריש עליה והולך. מכיון שקדש רובה לשם חלה. תבטלי ברוב? אז אף יכול המשך להפריש עליה. אמר ר"ל, ברושם שכיון שהגדיר מקום, לא בטל. תדע לך שהוא כן, דתנינן תמן. הרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר כאחת. **נוטל אחד משלשים ושלוש ושליש** שזה שלוש למאה שתיים למאה לתרומה גדולה שהיא אחד מחמישים, ואחד לתרומת מעשר שהיא אחד למאה. ואומר. **א' ממאה ממה שיש כאן ה"ז בצד זה חולין, והשאר תרומה גדולה על הכל**. ואותו אחד חולין ועוד תשעה כמותו בצד צפון יהיו מעשר ראשון, ואותו אחד חולין יהיה לתרומת מעשר. לאיזה דבר הוא מסיים ואומר ה"ז בצד זה חולין? לא כדי שלא תיבטל ברוב? שמע מינא שטבל בטל ברוב. א"ר יצחק בר אלעזר לעולם טבל אינו בטל ברוב. ולמה כאן צריך להגדיר מקום? כיון שאחר כך צריך לקרא לה שם תרומת מעשר. ותרומה צריכה הגדרת מקום כדי שיהיו שיריה ניכרים. כמו שראינו באומר תרומת הכרי הזה בצפון ואף תרומת הכרי הזה בזה. שהתרומה השניה לא חלה כיון שלא הגדיר לה מקום ואן שייריה ניכרים. אף כאן אם לא היה אומר א' ממאה ממה שיש כאן ה"ז בצד זה חולין, לא הייתה התרומה חלה. חזר ר' יצחק בר אלעזר ואמר, לא אמרנא כלום. דהלא רציתי לסיעה לרבי יוחנן ולהוכיח שהסיבה לקביעת מקום אינה מפני שטבל בטל ברוב אלא מפני שכדי שהתרומה תחול חייבים להגדיר מקום כמו שבאומר תרומת הכרי הזה בצפון ואף תרומת הכרי הזה בזה. שהתרומה השניה לא חלה. אבל אן מכאן סיוע לרבי יוחנן שהרי כי אמר תרומת כרי זה וזה בזה ר' יוחנן אמר מקום שנתרמה תרומתו של ראשון, נסתיימה תרומתו של שני. ואף אם לא הגדיר מקום התרומה חלה. וחזרה השאלה למקומה. אם כן למה צריך לקבועה מקום? האם לא כדי שלא תבטל ברוב כדעת ר"ל? לקט דלעת להיות מפריש עליה והולך. הרי זה לוקט ובא ורושם. עד כאן תרומה, ועד כאן תרומה, דברי רבי. רשב"ג אומר, לוקט ומחשב כמות שהוא למוד ויכול ללקוט כנגד מה שנשאר. הוון בעיי מימר. מ"ד עד כאן תרומה ועד כאן תרומה, סובר טבל בטל ברוב לכן מציין מקום כדי שלא יתבטל. ומאן דאמר לוקט ומחשב כמות שהוא למוד. סובר שאין הטבל בטל ברוב. א"ר אבא, אן המחלוקת בן רבי לרשב"ג האם טבל בטל ברוב, אלא כדי שיהא זקוק ליתן לשבט ביניהן. דלרבי מסמן שאם יבא כהן ידע עד היכן מגיע חלקו. ולרשב"ג אינו צריך לסמן שיכול לומר לכהן להמתין עד שיסיים לתרום על כל הדלעת. היה צריך לתרום ארבע חמש חביות מן הבור. מעלה את הראשונה על פי הבור ואומר, הרי זו תרומה. וכן השנייה וכן השלישי דברי רשב"ג. רבי אומר. מעלה כולן על פי הבור ואומר, הרי אלו תרומה. הוון בעיי מימר. מאן דאמר מעלה את הראשונה על פי הבור, אן הטבל בטל ברוב לכן אף אחר שהעלה כמה חביות ורוב הבור כבר תוקן אעפ"כ הטבל שנשאר לא בטל. ומאן דאמר

מעלה כולן [דף כב עמוד ב] על פי הבור, **סבר שהטבל בטל ברוב**. רבי אבהו אמר בשם רבי יוחנן, הקיף ביניהן. מאן דאמר מעלה כולן על פי הבור, **סובר שאף כשהחביות על שפת הבור נקרא תורם מן המוקף**. ומאן דאמר מעלה את הראשונה על פי הבור, **סובר שאם החביות על שפת הבור אין זה תורם מן המוקף, וחיוב שהחביות תהיה באויר מעל הבור**. ולכן מעלה אחת וקרא לה שם כשהיא באויר הבור. רבי שמואל ורבי אבהו אמרו בשם רבי יוחנן, מחליף. מאן דאמר מעלה את הראשונה על פי הבור, הוא **סובר שרק על פי הבור נקרא תורם מן המוקף**. ומאן דאמר מעלה כולן על פי הבור, **סובר שאפילו על פי הבור אין זה תורם מן המוקף, לכן יכול להעלות את כל החביות שהרי ממילא לא יכול להפריש מן המוקף**. אמר ליה ר' זעירה כשמעלה מן הבור הרי החביות רטובה ונוגעת בין בבור למה שלא יחשב מוקף ואינו מעורב ע"י גידין?:

הדרן עלך פרק אוכלין עראי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק ד הלכה א

מתני': שתי נשים שעשו שני קבין ונגעו זה בזה. אפילו הן ממין אחד, פטורין. ובזמן שהן של אשה אחת מין במינו חייב, ושלא במינו פטור. אי זהו מין במינו? החיטים אינן מצטרפים עם הכל, אלא עם הכוסמין. השעורין מצטרפין עם הכל, חוץ מן החיטים. רבי יוחנן בן נורי אומר. ושאר המינין מצטרפין זה עם זה:

גמ': תנן, שתי נשים שעשו שני קבין ונגעו זה בזה. אפילו הן ממין אחד, פטורין. ובזמן שהן של אשה אחת מין במינו חייב, ושלא במינו פטור: א"ר יוחנן. אין החילוק מפני שהן שתי נשים וזו אישה אחת, אלא העיקר תלוי בהקפדה. וסתם אשה אינה מקפדת, שתיים מקפידות הן. ממילא אשה אחת שהיא מקפדת עשו אותה כשתי נשים. שתי נשים שאינן מקפידות עשו אותם כאשה אחת. אם אינה מקפדת למה היא עושה אותה בשני עיסות? אמר ר' יונה. בשאין לה מקום ללוש. מילתיה דרבי יונה אמר. היה לה מקום היכן ללוש והיא עושה אותן בשני מקומות, מקפדת היא. נקי וקיבר, מקפדת היא. אמר רבי אלעזר נחתום שעושה לשתי דעות לשני נשים, אף שאדם אחד עושה אותם, עשו אותו כשתי נשים. שמואל בר אבא שסובר ששני נשים אפילו אינם מקפידות אן מצטרפים בעי. אפילו רוצות שאמרו במפורש לנחתום שאינן מקפידות לא מצטרף? יש דברים שהן חיבור בחלה, ואינן חיבור בטבול יום. חיבור בטבול יום, ואינן חיבור בחלה. חיבור בחלה דתנינן. שתי נשים שעשו שני קבין ונגעו זה בזה וכו', ובזמן שהן של אשה אחת. מין במינו חייב, משמע שנשיכה הוי חיבור לחלה. ואין חיבור בטבול יום, דתנינן תמן. המכניס חלות על מנת להפריש ונשכו מאליהן. בית שמאי אומרים חיבור בטבול יום. ובית הלל אומרים, אין חיבור בטבול יום. חיבור בטבול יום ואינן חיבור בחלה, דתנינן תמן. בשר הקודש שקרם עליו הקיפה. אם נגע טבול יום בקיפה לא נטמאה החתיכה. הא שאר כל הקיפה חיבור ולא רק מקום מגעו. ואין סופו לחתכו? שהרי כשמחלקים לכהנים. כל כהן יקבל חלק מהקיפה ואעפ"כ נחשב חיבור. ואילו גבי חלה אינו חיבור. דא"ר יוחנן. העושה עיסה על מנת לחלקה בצק, פטורה מן החלה: תנן, רבי יוחנן בן נורי אומר. ושאר המינין מצטרפין זה עם זה. מהו דין שיירתה שאר המינים לדעת רבנן? רב הונא אמר. אם רבנן כאן סוברים כדעת רבנן שאמרו שהשיפון מין כוסמין, ושיבולת שועל מין שעורין. השיפון מצטרף עם הכוסמין, ושיבולת שועל אינו מצטרף עם כוסמין ולא עם השיפון. רבי יוחנן בן נורי חולק ואומר שאר המינין מצטרפין זה עם זה. ואם רבנן דהכא כרבי יוחנן בן ברוקא שאמר שכל מין לעצמו, אן מן אחד מצטרף לשני [דף כג עמוד א] אית תניי תני כל המינין מצטרפין זה עם זה על ידי נשיכה. על דעתיה דהך תנייא ברא מה בין נשך מה בין בלול? אמר רבי יודן אבהו דרבי מתניה. בלול מצרף בן להקל בן להחמיר. נשך מצטרף להחמיר ואינו מצטרף להקל. לכן אם עשה עיסה מקב חטים וקב שעורים, על דעת לחלק. כשחלקן והוסיף עליהן ועכשיו יש בו שיעור. נשוכין חייבין, בלולין פטורין: כיון שכבר נפטרו לאחר שנחלקו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק ד הלכה ב

מתני': שני קבין וקב אורז או קב תרומה באמצע, אינן מצטרפין. דבר שניטלה חלתו באמצע, מצטרפין. שכבר נתחייב בחלה. קב חדש וקב ישן שנשכו זה בזה. רבי ישמעאל אומר, יטול מן האמצע. וחכמים אוסרין. הנוטל חלה מן הקב. ר"ע אומר, חלה. וחכמים אומרים, אינה חלה. שני קבין שניטלה חלתן של זה בפני עצמו ושל זה בפני עצמו, וחזר ועשאן עיסה אחת. ר"ע פוטר. וחכמים מחייבין. נמצא אומר חומר קולו:

גמ': ניתני אורז ולא ניתני תרומה? אילו תנין אורז ולא תנין תרומה, הוינן אמרין. אורז, על ידי שאינו ממינו *מחשת מיני דגן*, אינו מצרף. תרומה על ידי שהיא ממינה, מצרף. הוי צורכה מיתני תרומה. או אילו תנין תרומה ולא תנין אורז, הוינן אמרין. תרומה. על ידי שהיא אינה נגררת, אינה מצרפת. אורז, על ידי שהוא נגרר *אם היה בלול*, מצטרף. הוי צורכה מיתני [דף כג עמוד ב] אורז, וצורכה מיתני תרומה. קב אורז אינו מצטרף. קב מדומע אינו מצרף. קב תרומה אינו מצרף. קב הגוי אינו מצרף. קב מין אחר *מחשת המינים* מצרף. קב אשה אחרת מצרף. קב חדש מצרף. קב דבר שניטלה חלתו מן האמצע מצרף. ר' בון בר חייא בעי. קב חלה מהו שיצרף? תני רבי חלפתא בן שאול. קב הקדש מצרף. קב חלה אינו מצרף. מה בין הקדש ומה בין חלה? הקדש ראוי לפדותו ולחייבו. חלה אינה ראוי לפדותה ולחייבה: חצי קב חטים וחצי קב שעורין וחצי קב כוסמין **באמצע**. נוטל מן הכוסמין לפי מה שהן **אחד מעשרים וארבע מהחצי קב כוסמין**. **שהחטים והשעורים מצטרפים עם הכוסמין לשיעור חלה, אבל החטים והשעורים לא מצטרפים. וכל אחד מהם אף שמצטרף עם הכוסמין, אין בצרופו שיעור חיוב חלה**. נמצא שהם מחייבים אותו אבל הוא לא מחייב אותם לכן יפריש רק ממנו עליו. קב חטים וקב שעורין וקב כוסמין **באמצע**, תורם מכל אחד ואחד לפי מה שהוא. לא אמר אלא כשיהו קב חיטין וקב שעורין וקב כוסמין **באמצע**. הא קב חטים או קב שעורין **באמצע**, לא בדא. אמר רבי בון בר חייא, אמר רבי חנינה. חברון דרבנין בעי. מה בין כוסמין באמצע מה בין שעורין באמצע? **הרי חטים מצטרפים עם הכוסמין, ומה איכפת לי שהשעורים באמצע? הרי ראינו שמין אחר החייב בחלה אינו מפסיק. אמר רבי כהן בשם רבנין דקיסרין. אין הכוסמין מצטרפין עם החטים מפני שהוא מינו שהרי הם כלאים זה בזה. אלא מפני שהוא הכוונה לעיסתו דומה לו. וכיוון שכל הצירוף שלהם רק מדרבנן אם הם לא צמודים מכיון שהוא רחוק ממנו, אינו מדמה לו ולכן אינם מצטרפים. תנן, דבר שניטלה חלתו באמצע, מצטרפין. ר' יונה בעי. אף לענין מעשר בהמה כן? כמה דתימר תמן. כל הבהמות בתוך ט"ז מילין מצטרפות. היו לו חמש חיוב בכפר חנניא, וחמש חיוב בכפר בנותני, אינם מצטרפות, עד שיהיה לו אחד חיוב בציפורין. שהמרחק בין כפר חנניה לכפר בנותני הוא ל"ב מילין, וציפורי באמצע כיוון שאין בינה לבין כל אחד מהם ט"ז מילין מצטרפות. היו לו חמש חיוב בכפר חנניא, וחמש חיוב בכפר בנותני, וחמש פטור בציפורין. כמה דתימר הכא דבר [דף כד עמוד א] שניטלה חלתו מאמצע מצרף. אופי הכא כן? אין תימר שניה היא חלה שהיא כנשוק. וההן ששה עשר מיל לא כנשוק הוא? אלא נשוק מצרף מדרבנן. ומצינו שרבנן חייבו חלה מהלכה, כגון שצריך להפריש שתי חלות בסוריה. ולא מצינו מעשר בהמה מהלכה, לפי שאסור להביא חולין לעזרה: תנן, קב חדש וקב ישן שנשכו, ר' ישמעאל אומר, יטול מן האמצע. וחכמים אוסרין. יאות א"ר ישמעאל שהרי כוסמין וחטיטין שני מינים הן. ואעפ"כ אמרנו שע"י שהוא דומה לו את אומר מצרף. חדש וישן שזה מאותו מין לא כ"ש? א"ר אילא. טעמה דרבנן שאמרו שחדש וישן אן מצרפים אף שחטיטין וכוסמין מצטרפים. כוסמין וחטיטין שני מינים הן, ואין בני אדם טועין לומר שתורמין ומעשרין מזה על זה. חדש וישן מין אחד הוא. אם את אומר כן, אף הוא סבר לומר שתורמין ומעשרין מזה על זה: תנן, הנוטל חלה מן הקב. ר"ע אומר, חלה. וחכמים אומרים, אינה חלה. רבי עקיבה מדמה לה לפירות שלא נגמרו מלאכתן. שאם עבר והפריש מהן תרומה, הרי זו תרומה. ורבנין מדמין לה לתבואה שלא הביאה שלישי. שאם עבר והפריש ממנה תרומה, אינה תרומה. חזרו לומר אינן דומין לא לפירות שלא נגמרו מלאכתן, ולא לתבואה שלא הביאה שלישי. אלא ר' עקיבה מדמה לה לאומר, הרי זו תרומה על הפירות האילו לכשיתלשו, ונתלשו. דכיון שבידו לתלוש אין כאן חיסרון מעשה. אף כאן נעשה כאמר הרי זו חלה לכשאשלים את השיעור, וכשישלים תחול החלה למפרע. ורבנין מדמין לה לאומר הרי זו תרומה על הפירות האילו. ולא אמר לכשיתלשו שאינה תרומה. אף כאן כיוון שלא אמר כשאשלים, לא אמרין נעשה כאומר, ואינה**

חלה אפילו אם ישלים. הוון בעי מימר, מה דא"ר עקיבה נוטל חלה מקב, חלה מהלכה. הא מדבר תורה, לא. משמע שאם ישלים אח"כ חייב לחזור ולהפריש מדאורייתא. מן מה דתנינן שני קבין שניטלה חלתן של זה בפני עצמו ושל זה בפני עצמו, וחזר ועשאן עיסה אחת. ר"ע פוטר. וחכמים מחייבין. הדא אמרה, אפילו מדבר תורה. נמצא חומר קולו. אית תניי תני, קולו חומר. מ"ד חומר קולו, ר' עקיבא שאם הפריש חלה מקב ואח"כ הוסיף אינו חייב להפריש. קולו חומר רבנין שאם הפריש חלה מקב לא עשה כלום אם הוסיף אח"כ חייב להפריש:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק ד הלכה ג

מתני': נוטל אדם כדי חלה מעיסה דמאי שלא הורמה חלתה לעשותה בטהרה, להיות מפריש עליה והולך. באזה מקרה התירו? בחלת דמאי עד שתסרח. שחלת דמאי ניטלת מן הטהור על הטמא, ושלא מן המוקף:

[דף כד עמוד ב] גמ': מהו עד שתסרח? מאוכל אדם, או עד שתפסול מאוכל הכלב? נישמענה מן הדא. דתנן, תרומה שנסרחה מאוכל אדם, מטמא טומאת אוכלין, ושורפין אותה בטומאה. ממה שנאמר שמתמא טומאת אוכלין, משמע שעדין שם אוכל לו, ואת אמרת משתסרח מאוכל אדם לא יכול להפריש עליה? אלא שתסרח מאוכל כלב. תנן, עד שתסרח. הא שקודם שתסרח מותר. הדא אמרה, שתורמין מן הרע על היפה בדמאי. ואתיין כ"י דאמר רב שמואל בר רב נחמן בשם ר' יונתן, שתורמין מעלי איסתפניני, על האיסתפניני, במקום שאוכלין את העלים. כהדא. גמלייל זוגא אינשי מתקנה איסתפניניתיה. אתא שאל לרבי יוחנן, א"ל. אית תמן קניבה, אפריש מן קנובתה. [דף כה עמוד א] תנן, תרומת מעשר של דמאי נטלת מן הטהור על הטמא. אית חמי. תרומת מעשר של וודאי, ניטלת מן הטהור על הטמא. תרומת מעשר של דמאי, לא כ"ש? שלא אסרו לתרום מהטהור על הטמא רק בתרומה גדולה שתורם מן המוקף, אבל תרו"מ שניתנת גם שלא מן המוקף, יכול לתרום מהטהור על הטמא. א"ר יוסי. בספק תרומה גדולה אנו קיימין. במקרה שספק הפריש תרומה, ספק לא הפריש. כמה דתימר, התורם מן הודאי על הדמאי, תרומה, ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשרות שמה הדמאי היה כבר מעושר ולא עשה כלום והודאי נשאר טבול. ואומר אף מן הדמאי על הדמאי כן. ולמה אמרה המשנה תרומה ויחזור ויתרום? אמר ר"ש בר ברסנה, כאן ברוצה לאוכלה, ודאי גם בדמאי על הדמאי לא תאכל עד שירים ממנה תרומה ומעשרות, כאן ברוצה לשורפה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק ד הלכה ד

מתני': ישראל שהיו אריסין לגוים בסוריא. רבי אליעזר מחייב בפירותיהן במעשרות ובשביעית. ורבן גמליאל פוטר. רבן גמליאל אומר, שתי חלות בסוריא. [דף כה עמוד ב] ורבי אליעזר אומר חלה אחת. אחזו קולו של רבן גמליאל וקולו של רבי אליעזר. חזרו לנהוג כדברי רבן גמליאל בשתי דרכים. רבן גמליאל אומר, שלש ארצות לחלה. מארץ ישראל ועד גזיב, חלה אחת. מגזיב ועד הנהר ועד אמנה שתי חלות, אחת לאור ואחת לכהן. של אור יש לה שיעור, ושל כהן אין לה שיעור. מהנהר ומאמנה ולפנים שתי חלות, אחת לאור ואחת לכהן. של אור אין לה שיעור, ושל כהן יש לה שיעור. וטבול יום אוכלה. רבי יוסי אמר, אינו צריך טבילה. ואסורה לזבין ולזבות, לנידות ולילודות, ונאכלת עם הזר על השלחן, וניתנת לכל כהן. אלו נותנין לכל כהן. החרמים, והבכורות, ופדין הבן, ופדין פטר חמור, והזרוע והלחיים והקיבה, וראשית הגז, ושמן שריפה, וקדשי מקדש, והביכורים. ורבי יהודה אוסר בביכורים. כרשיני תרומה. רבי עקיבה מתיר, וחכמים אוסרין:

גמ':תנן, ישראל שהיו אריסין לגוים בסוריא. רבי אליעזר מחייב פירותיהן במעשרות ובשביעית. ורבן גמליאל פוטר. אמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן. לא חייב ר' אליעזר, אלא בחכירי בתי אבות, שכבר כמה דורות חוכרים אותה מהגוי, כגון מהלין שדות דבית רבי. שאנטונינוס נתן לו בחכירה לאלפים שנה, ובשדות אלה חייב ר"א להפריש חלה כי נחשב שיש להם חלק בגוף הקרקע. תני ר' חלפתא בן שאול אומר, קנס קנס ר' אליעזר, כדי שלא ישתקעו בסוריא. מה נפק מביניהן? אריס לשעה. מאן דאמר משום קנס, חייב. מאן דאמר בחכירי בתי אבות, פטור: הלוקח מן הנחתום בסוריא. צריך להפריש חלת דמאי, דברי רבן גמליאל. וחכמים אומרים, אינו צריך להפריש חלת דמאי. א"ר חנניה קומי רבי מנא. ויאות אמר רבן גמליאל. מה טעמהון דרבנין? א"ל. כשם שלא נחשדו ישראל על תרומה גדולה בארץ, כך לא נחשדו על חלה בסוריא. ר' אבון בר חייה בעי. כמה דאת אמר שתקנו שיפריש שתי חלות בסוריא. ודכוותה למה לא תקנו שיפריש שתי תרומות בסוריא? א"ר חגי. חלה אין אחריה כלום שהיא התרומה האחרונה. תרומה יש אחריה כלום. שהרי ממה שנשאר צריך להפריש מעשרות. אם אומר את כן שיתן עוד תרומה לכהן, נמצאת אותה תרומה השניה שהוא מפריש טבולה למעשרות. ביקש ר"ג ברבי להנהיג את הדמאי בסוריא, ולא הניח לו רבי הושעיה. אמר ליה, מעתה יחושו הכהנים על חלתן ויצטרכו להפריש עליה מעשר דמאי, שמא בעה"ב לא עישר. מחלפה שיטתיה דרבי הושעיה? תמן אמר. שחלה פטורה מהדמאי דאימת קדשים עליו, ואינו נותן לכהן דבר שאינו מתוקן. והכא הוא [דף כו עמוד א] אומר הכן, שאם תגזור דמאי בסוריה הכהנים יצטרכו להפריש דמאי על חלתן? א"ר בון בר חייה. אני אומר, שמא אותה של אור נתן לו. ומאחר שהולכת לשריפה אן אימת קדשים עליו ולא הפריש עליה תרו"מ. א"ל רבי מנא. לא תני רבי הושעיה, אלא מעתה יחושו הכהנים על חלתן. משמע שניתנת להם לאכילה ולא שניתנת להם לשרפה: הלוקח מן הנחתום, או מן האשה שהיא עושה למכור בשוק, צריך להפריש חלת דמאי. מבעל הבית, והמתארח אצלו, אינו צריך להפריש חלה דמאי. אמר ר' יונה בשם ר' חנניה חברון דרבנין, במתארח אצלו על עיסתו, אבל אם קונה ממנו אפילו מבע"ה חייב להפריש דמאי. א"ר יונה. מה שהתירו לאכול אצל בע"ה, והן שראו אותו מגבל אצל אחר. שכיוון שרואים שמקפיד שחבר יגבל לו כדי שלא תטמא חלתו, ודאי הקפיד להפריש תרו"מ כראוי. חזקת בעלי בתים בסוריא, אינו צריך להפריש חלת דמאי שמסתמא לקח מהגוי. אם יודע שרוב מכנסו משלו, צריך להפריש חלת דמאי. ר' בון בר חייה בעי. ולית הדא פליגא על ר' הושעיה שאמר לעיל שדמאי אינו נוהג בסוריא? א"ר מנא. כאן שחייב משום דמאי כשבדאי לקח מיד ישראל. כאן שפטור מן הדמאי, בספק ממי לקח, כיוון שרוב מוכרים גויים פטור: תנן, מארץ ישראל ועד גזיב, חלה אחת. מגזיב ועד הנהר ועד אמנה שתי חלות, אחת לאור ואחת לכהן. אמר רבי חונא, כיני מתניתא. מגזיב מזרחה עד הנהר, ומגזיב וצפונה עד אמנה: תני, אי זו היא הארץ ואיזהו חוץ לארץ? כל שהוא שופע מטוורס אמנוס ולפנים, ארץ ישראל. מטוורס אמנוס ולחוץ חוצה [דף כו עמוד ב] לארץ. הניסין שבים, את רואה אותן כאלו חוט מתוח מטוורס אמנם ועד נחל מצרים. מהחוט ולפנים, ארץ ישראל. מהחוט ולחוץ, חוץ לארץ. רבי יודה אומר. כל שהוא כנגד ארץ ישראל, הרי הוא כארץ ישראל. שנאמר [במדבר לד ו] וגבול ים, והיה לכם הים הגדול, וגבול זה יהיה לכם גבול ים. לרבי יהודה שאמר שכל צד מערב שייך לארץ ישראל הגבולות שבצדדין מה הן? את רואה אותן כאלו חוט מתוח מקפלריא שבהרי אמנה ועד אוקיינוס. מנחל מצרים ועד אוקיינוס, מהחוט ולפנים ארץ ישראל. מהחוט ולחוץ חוץ לארץ. אמר רבי יוסטא בר שונם. לכשיגיעו הגליות לטוורס אמנוס, וישראל יצאו מא"י לקבל פניהם בטורי אמנוס. וכשיפגשו הן עתידים לומר שירה. שנאמר [שיר השירים ד ח] תשורי מראש אמנה. תנן התם. אמר ר"מ, הירדן מפסיק למעשר בהמה, ואם היו חמש בהמות מצדו האחד וחמש מצדו השני, אף שיש ביניהן פחות מט"ז מילין, אינן מצטרפות לפי שמערב הירדן הוא א"י, ומזרחה חו"ל. אית תניי תני, הירדן מארץ ישראל. אית תניי תני, הירדן מחוצה לארץ. אית תניי תני, הירדן גבול בפני עצמו. מאן דאמר הירדן מארץ ישראל שנאמר [דברים ג יז] והערבה והירדן וגבול. מאן דאמר הירדן מחוץ לארץ. שנאמר [יהושע יח כ] והירדן יגבול אותו לפאת קדמה. ומ"ד הירדן גבול בפני עצמו, והוא שיהיו במקום אחד עשרה בהמות על הירדן גשר, שאינן מצטרפות לא לכאן ולא לכאן. תנן התם, ירדן שנטל מזה ונתן לזה. מה שנטל נטל, ומה שנתן נתן. מה אנו קיימין? אם במקום שהיה ארץ ישראל ונעשה בסוריא, חזקתו למעשרות ולשביעית. רבי ירמיה ורבי אימי אמרו בשם רבי יוחנן. ר' סימון אמר בשם רבי יהושע בן לוי, לחזקות כדתנן ג' ארצות לחזקה, יהודה ועבר

הירדן והגליל, ללמד שאם החזיק בקרקע זו והבעלים נמצאים מהצד השני של הירדן, אין זו חזקה כיון שאין שיירות מצויות. ולביעורין כדתנן, ג' ארצות לביעור, יהודה עבר הירדן והגליל, שאם כלה ביהודה אפילו אם לא כלה בעבר הירדן חייב לבער, שאין היה שביהודה גדילה על פירות עבר הירדן. ולמעשר בהמה. שאם יש חמש בהמות מצדו האחד וחמש מצדו השני של הירדן, אינן מצטרפות, כי אין עשרת הבהמות משתמשות ע"י רועה אחד. והוא הדין לשאר נהרות. ולא כר"מ שסובר שאינם מצטרפות מפני שהירדן גבול א"י. אמר רבי אילא בשם רבי שמעון בן לקיש, לא מדובר שהנתיב של הירדן השתנה אלא שמשך עפר. : תנן, של אור יש לה שיעור, שהוא דבר תורה. של כהן אין לה [דף כז עמוד א] שיעור, שהיא מדבריהן. ויפריש לאור ולא יפריש לכהן? . שלא יהו אומרים, ראינו תרומה טהורה נשרפת. ויפריש לכהן ולא יפריש לאור? . כיוון שיודעים שארץ העמים טמאה. שלא יהו אומרים, ראינו תרומה טמאה נאכלת. מתוך שהוא מפריש שתיהן, אן מקום לטעות דכיוון שמפריש שתיים שזה דבר משונה, כשהוא בא לכאן הוא נשאל ויבינו ולא יטעו. וכיוון שזו מדבריהן הוא. מוטב לרבות בנאכלת, ולא לרבות בנשרפת: תנן, ושל כהן יש לה שיעור. וטבול יום אוכלה. רבי יוסי אמר, אינו צריך טבילה. ואסורה לזבין ולזבות, לנידות ולילודות. אף רבי יוסי מודי בה שאסורה לזבין ולזבות, לנידות ולילודות. חומר הוא בדבר שהטמאה יוצאה מגופו. הורי ר' אבהו בבוצרה שהיא צריכה רוב כדי לבטלה. אמר רבי יונה. מלמד שהיא עולה בפחות ממאה, ואינה נאסרת באחד ומאה. אמר רבי זעירא. מתניתא אמרה, אפילו באחד ואחד. דתנינן, ונאכלת עם הזר על השלחן. משמע שהכהן וישראל מערבים את פיתם, פת חולין ופת חלה ואין כאן רוב חולין. אמר רבי יוחנן. רבותינו שבגולה היו מפרישין תרומות ומעשרות עד שבאו הרובין ובטלו אותן. מאן אינון הרובין נערים? תרגמוני שהם בני רבי חייא ונקראו כך לפי שתרגמו את דרשות אביהם. רבי זעירא ורב יהודה אמרו בשם שמואל. חלת חוץ לארץ, ותרומת חוץ לארץ, לא ביטלו לגמרי, אבל הקלו שאוכל ואחר כך מפריש. אמר ר' אבא בשם שמואל. לא חשו, אלא לתרומת דגן תירוש ויצהר, אבל שאר הדברים ביטלו. רבי אילא אמר בשם שמואל. לא חשו אלא לתרומה גדולה בלבד. אבל בירקות, אפילו לתרומה גדולה, לא חשו. כהדא דתני. איסי בן עקיבא אומר, מעשרות לירקות מדבריהן. תני. חלת הגוי בארץ, ותרומת הגוי בחוץ לארץ, מודיעין אותו שאינו צריך, שלא יהיה חילול ה' שמאכילים נכרים בחלה וישראל יכול לאוכלה. תנן, וניתנת לכל כהן. בין לכהן חבר בין לכהן עם הארץ אף שאינו מקפיד על טהרה: תנן, ואלו נותנין לכל כהן. לא על הכל נאמר, אלא, יש מהן שנותנין לאנשי משמר, ויש מהן שנותנין לכל כהן. הבכורות והביכורים לאנשי משמר, ושאר כולהון לכל כהן. רבי ירמיה בעי קומי רבי זעירא. מניין שחרמים לאנשי משמר? . אמר ליה, דגבי שדה אחוזה שיוצא ביובל וניתן לאנשי משמר נאמר[ויקרא כז כא] כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו. שדה אחוזה עצמה מנין שתהא לאנשי משמר? בגין דכתיב לכהן תהיה אחוזתו. לכהן המיוחד שמקריב באותו שבוע. והכתיב [דברים יח ג] ונתן [דף כז עמוד ב] לכהן הזרוע והלחיים והקיבה. מעתה ינתנו רק לאנשי משמר? . רבי אחא ורבי אבהו אמרו בשם רבי יוחנן משום דכתיב[ויקרא כז כח] כל חרם קודש קדשים הוא לה'. מקיש חרם לקדשי קדשים. מה קדשי קדשים לאנשי משמר. אף חרמים לאנשי משמר. מעתה אף המטלטלין. והתני מה בין הקרקעות למטלטלין? אלא שהקרקעות לאנשי משמר והמטלטלין לכל כהן. רבי יוסי בי רבי בון ורבי חייא אמרו בשם רב ששת, כתיב [דברים יח א] אשי ה' ונחלתו יאכלון. מה אישים לאנשי משמר. אף נחלה לאנשי משמר. עשרים וארבעה מתנות ניתנו לאהרן ולבניו. עשר במקדש. ארבע בירושלם. עשר בגבולין. אילו הן שבמקדש. חטאת, ואשם, וזבחי שלמי ציבור, וחטאת העוף, ואשם תלוי, ולוג שמן של מצורע. שתי הלחם, ולחם הפנים, ושירי מנחות והעומר. ואילו הן שבירושלם. הבכורות, והביכורים, והמורם מן התודה, ומאיל נזיר, ועורות המוקדשין. אלו הן שבגבולין. התרומה, ותרומת מעשר, וחלה, והזרוע והלחיים והקיבה, וראשית הגז, וגזל הגר, ופדיון הבן, ופדיון פטר חמור, וחרמים, ושדה אחוזה: ר' יודה אוסר בביכורים, לתת לכל כהן אלא רק לחבר. רבי יודה כדעתיה. דרבי יודה אמר. אין נותנין אותן לאנשי משמר, אלא לחבר בטובה. דכיוון שלדעת רבי יהודה נותן לכל כהן שירצה. צריך לדאוג שיהיה זה כהן שמקפיד על טהרה. אבל לחכמים שאמרו שנותנים את הביכורים לאנשי משמר אן בעיה כיוון שבמקדש ודאי יאכלו בטהרה: תנן, כרשיני תרומה. רבי עקיבה מתיר, וחכמים אוסרין. אמר רבי יונה. רבי עקיבה כדעתיה. דרבי עקיבה אמר, כל מעשיהן בטומאה. ולכן יכול לתת לכל כהן, שהרי אינו צריך לשמור אותם בטהרה אמר רבי יוסי. אפילו תימא מחלפא שיטתיה ויסבור כחכמים דאמרי שמעשיה בטהרה יסבור כאן שנותן כרשיני תרומה לכל כהן.

שנייא הוא שהוא מאכל בהמה, ואין אדם מצוי לטמא אוכלי בהמתו. מפני מה לא גזרו תרו"מ על הבקיה כמו שגזרו על הכרשינין הרי אף הוא נאכל ע"י הדחק לבני אדם, כמו הכרשינים? שהבקה לא היתה חשובה והראיה שדרכו עליה ובמעליהן יצאת עמהן מאלכסנדריאה וכך התחילה לגדול בארץ. אימתי גזרו על הכרשינין? רבי יוסי אומר, בימי רעבון. רבי חנניה אומר בשם רבי, ברעב שהיה בימי דוד. אמרין, היא הדא היא הדא:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה

פרק ד הלכה ה

מתני': נתיי איש תקוע הביא חלות מבייתור, ולא קיבלו ממנו. אנשי אלכסנדריאה הביאו חלותיהן מאלכסנדריאה, ולא קיבלו מהן. אנשי הר צבועים הביאו ביכוריהן קודם לעצרת, ולא קיבלו מהן. מפני הכתוב שבתורה [שמות כג טז] וחג הקציר ביכורי מעשיך אשר תזרע בשדה. בן אטיטס העלה בכורות מבבל, ולא קיבלו ממנו. יוסף הכהן הביא ביכוריו יין ושמן, ולא קיבלו ממנו. אף הוא העלה את בניו ואת בני ביתו לעשות פסח קטן בירושלים, והחזירוהו. שלא יקבע הדבר חובה. אריסטון הביא בכוריו מאפמיא, וקיבלו ממנו. מפני שאמרו, הקונה בסוריא כקונה [דף כח עמוד א] בפרוור ירושלם:

גמ': תנן, נתיי איש תקוע הביא חלות מבייתור, ולא קיבלו ממנו. תני רבי חייה, גזרו עליהן והחזירוהו למקומן. אמר רבי אבא בר זבדא, אי אפשר לאמר שגזרו עליהן והחזירוהו. לאוכלה אין את יכול, שלא יאמרו, ראינו תרומה טמאה שנאכלת. לשורפה אין את יכול, שלא יהו אומרים, ראינו תרומה טהורה נשרפת. להחזירה למקומה אין את יכול, שלא יהו אומרים, ראינו תרומה יוצא מן הארץ לחוץ לארץ. הא כיצד יעשה? מניחה עד הפסח ושורפה. אמר רבן שמעון בן גמליאל. אני ראיתי את שמעון בן כהנא, שותה יין של תרומה בעכו. שאמר, זה הובא מקיליקיה שבח"ל. וגזרו עליו, ושתיין בספינה. ואך התירו לו לשתות? ואין בני אדם טועין לומר שמביאין תרומה מחוצה לארץ לארץ? נאמר לא ירד לעכו. איכן שתיין? מן החוט ולחוץ או מן החוט ולפנים? נאמר מן החוט ולחוץ. אמר רבי יונה אפילו תימר מן החוט ולפנים. הרי כל האיסור הוא מפני מראית עין, לא חשו למראית העין בספינה. אימתי היה שמעון בן כהנא? בימי רבי אליעזר. דרבי שמעון בר כהנה הוה מסמך לרבי אליעזר. עברון על חד סייג. אמר ליה, אייתי חד קיסם ניחצי שניי. חזר ואמר, לא תיתי לי כלום. דאין אתי כל בר נש ובר נש מיעבד כן, הוה אזיל סייגה דגוברא. רבי חגי הוה מסמך לרבי זעירא. עבר חד טעין חד מובל דקיסין. אמר ליה, אייתי לי חד קיסם ניחצי שניי. חזר ואמר ליה, לא תיתי לי כלום. דאין אתי כל בר נש ובר נש מתעבד כן, הא אזלא מובלה דגברא. והוסיף ואמר, לא דרבי זעירא כשר כל כך. אלא מילין דיוצרי שמיע לן, נעבדינן, שמעיקר הדין זה אסור ולא משום מידת חסידות: תני, אנשי אלכסנדריאה הביאו חלותיהן מאלכסנדריאה ולא קבלו מהן. א"ר אבא מרי. ולא רבי חייה רובא היא? והרי במעשה של נתיי איש תקוע שהביא חלות מבייתור, ולא קיבלו ממנו. תני רבי חייה, שגזרו עליהן והחזירוהו למקומן. ולמה במעשה של אנשי אלכסנדריאה לא גזרו עליהן והחזירוהו למקומן? עוד הוא אית ליה שצריך לגרוס וגזרו עליהן והחזירוהו: תנן, אנשי הר צבועים הביאו ביכורים קודם לעצרת ולא קיבלו מהן. תנן, יוסף הכהן הביא ביכוריו יין ושמן, ולא קיבלו ממנו. תנינן תמן. אין מביאין בכורים משקין. אמר רבי אילא בשם רבי אלעזר, כיני מתניתא. אין עושין בכורים משקין, אפילו משזכו בהן בעלים הכהנים. אבל להביא ביכורים משקין אסור אפילו יין ושמן. והתני, דרך ביכורים משקה להביאן. מניין שיביא? תלמוד לומר [דברים כו ב] תביא. התם בשלקטן משעה ראשונה על מנת כך לעשותן משקה. ברם הכא, בשלא לקטן משעה ראשונה על מנת כך: תנן, אף הוא העלה את בניו ואת בני ביתו לעשות פסח קטן והחזירוהו. ומה שהחזירוהו אתייה כמאן דאמר פסחן של נשים רשות. תני, האשה עושה פסח הראשון לעצמה בחבורה שכולה נשים. והשני טפילה לאחרים דברי ר"מ. ר' יוסה אומר, האשה עושה פסח שני לעצמה, אפילו בשבת, ואין צ"ל הראשון. [דף כח עמוד ב] ר"ש בן אלעזר אומר, האשה עושה פסח ראשון טפילה לאחרים, שהיא רשות. ואינה עושה פסח שני. מה טעמא דר"מ? דכתיב [שמות יב ג] איש שה לבית אבות, איש זה

הזכרים, לבית זה הנקבות. שאם רצו, מקריבים אף לבית לנקבות. מה טעמא דר' יוסי? איש שה לבית אבות. איש זה אפילו יחיד, וכ"ש לבית. מ"ט דר' אלעזר בי ר"ש? איש ולא אשה. מה מקיימין רבנן איש? פרט לקטן. א"ר יונה, ואפילו כמ"ד פסחים של נשים רשות, החזירו את רבי יוסף. שנייא היא שהדבר מסויים לפי שהיה אדם חשוב ומפורסם, שלא יקבע הדבר חובה. תנן, אנשי הר צבועים הביאו ביכוריהן קודם לעצרת, ולא קיבלו מהן. לא כן סברנן מימר, קודם לשתי הלחם לא יביא, ואם הביא כשר, ולמה לא קיבלו מהם?. שנייא היא, שהדבר מסויים, שהרי ביכורים מביאים בפירסום רב. שמא יקבע הדבר חובה. תנן, בן אטיטס העלה בכורות מבבל, ולא קיבלו ממנו. ולא כן תנינן, אם באו תמימין יקרבו?. שנייא היא שהדבר מסויים. שמא יקבע הדבר חובה. אריסטון הביא ביכוריו מאפמיא וקיבלו ממנו. תמן תנינן. אין מביאין תרומה מחוץ לארץ לארץ. אמר רבי שמעתי שמביאים מסוריה. ויביאו תרומה כביכורין דמאי שנא?. אמר רבי הושעיא ביכורים באחריות הבעלים להביאה לירושלים. תרומה אינה באחריות הבעלים אלא הכהן הולך לקבלה. אם אומר את כן שיפרישו תרומה בחו"ל אף הן מרדפין לאחריה לשם: ויטמאו בטמאת ארץ העמים או שיעזבו את ארץ ישראל

הדרן עלך פרק שתי נשים וסליקא לה מסכת חלה